

II Samuel

Hay Aat Ten Liblu

Hay Nangitudo' eten Liblu: hi Samuel (mu hidin natayan Samuel ya mid mapto' ya nan Nabagtun Padin hi Abiathar di nangitudo' hi negponganan chapter).

Hay Nangitud'an da Samuel eten Liblu: nan Hudyu.

Hay Pohdon nan Ngadan ten Liblun Ibaga: nan na'daw.

Hay Gutud hi Nangitud'anan ten Liblu: hidin numbattanan di 1075 B.C. hi engganah din 1035 B.C.

Hay Teman ten Liblu: hay nahayhaynod an na'at hidin nun'alian nan netob an alid Israel an nan Alin hi David.

Hay Outline ten Liblu:

Hay na'at hinan TE"AN DI GUTUD di nun'alian nan Alin hi David (1:1—9:13)

Hay numpapto'an nan Alin hi David hinan Hudyud Judah ya anggay (1:1—4:12)

Hay numpapto'an nan Alin hi David an amin hinan Hudyud Israel (5:1—9:13)

Hay na'at hinan GAGWAN DI GUTUD di nun'alian nan Alin hi David (10:1—20:26)

Hay na'at ya inabak David nan i'Ammon (10:1-19; 12:24-31)

Hay na'at ya numbahol hi David ay Apo Dios (11:1-27)

Hay na'at ya pimmuhi nan duwan imbabaluy David an da Amnon ay Absalom (13:1—19:43)

Hay na'at ya ni'bohhol hi Sheba an dumalat
di pamlohanah haad David (20:1-26)
Hay na'at hinan ANGUNUH DI GUTUD hidin
nun'alian nan Alin hi David (21:1—24:25).

Hay Nanginnilaan David hi Natayan Saul
(*I Sam. 31:1-13; I Chron. 10:1-12*)

¹ Unat goh naluh di atnay algaw hidin natayan Saul* ya numbangngad da David hi ad Ziklag an nalpudah nan nangabakandah nan holag Amalek.

² Ya unat goh heden miyatlung algaw hi awadandad Ziklag ya wada han ungan lala'in dimmatong an nalpuh nan nungkampuan da Saul an nun'ahekhek di lubungna, ya hupuhupu' di uluna an mangipa'innilah un munlungdaya. Ya unat goh immatam hinan wadan David ya nunluung ta e'gonana hiya.

³ Ya inalin David ay hiyay, “Hay nalpuwam?”

Ya tembalnan inalinay, “Unna' limmayaw hinan nungkampuan nan holag Israel!”

⁴ Ya inalin David goh ay hiyay, “Undan way na'at? Ibaagmun ha'in.”

Ya tembalnan inalinay, “Na'abak nan holag Israel, at hiyanan numpangalayawda, ya do'ol di nun'atoy hinan tindalu, ya ta'on un da Saul an hin'ama ay Jonathan ya ni'yatoyda goh!”

⁵ Ya inalin David hinan lala'iy, “Hay nanginnilaam hi un immannung an natoy da Saul ya nan imbaluynan hi Jonathan?”

⁶ Ya inalin din lala'iy, “Manu ay inila' ti nipaddeh ya wah dia' hinan Duntug an Gilboa, ya tinnig'uh

---

* **1:1** Na'at hidin 1010 B.C.

Saul an imbabayuhnah din gayangna, ya na'uy an umatam ay hiya din pi'buhulnan numpunlugan hidin kalesa ya din numpuntakay hinan kabayu!

⁷ Ya unat goh nungwingi ta tinniga' ya inayagana', ya inali' ay hiyay, Hay pohdom hi ato'?

⁸ Ya inalinan ha"in di, Hay ngadanmu? Mu inali' ay hiyay, Ha"in di holag Amalek.

⁹ Ya inalinan ha"in di, Aga ta patayona' ti ten magadyuh an matoya' damdama!

¹⁰ At pinatoy'u hiya[†] ti inila' an matoy hiya damdama an dumalat nan hugatna! Ya innal'u din koronah uluna ya din gumo' hi ta'laynan pangimmatunan ay hiya!"

¹¹ Ya unat goh dengngol David ya din i'ibbana ya nunhekhekday lubungdah

¹² kilada ta ipattigday punlungdayaanda, at nun'ulatda eden algaw an dumalat hinan natayan da Saul an hin'ama ay Jonathan, ya nan holag Israel an tatagun Apo Dios.

¹³ Ya hinanhanan David hidin nangulgud hidin na'at an inalinalay, "Hay nalpuwam?"

Ya tembalnan inalinalay, "Ha"in nongkay di ohan holag nan bunag an hi Amalek di apu' hidin penghana."

¹⁴ Ya inalinalay David ay hiyay, "Anaad ta aggyu'a timma'ot an namatoy hinan alin pento' Apo Dios?"

¹⁵⁻¹⁶ He"ay ad bahol hi atayam ti nan nangalyam hi pinatoymu nan pento' Apo Dios an

---

[†] **1:10** Hay namatoy udot ay Saul ti inalinalay nan ungang tu an hiya, mu itudun I Sam. 31:4 an hi Saul? Hay kulugon nan do'ol ya nunlangkak heten ungan holag Amalek ti mannig hiyah lagbuna, at hi Saul peman di namatoy hi odolna.

ali!” At inayagan David din ohah nan ibbana, ya inalinan hiyay, “Patayom heten tagu!”‡ At immuy, ya pinatoyna.

Nan Ebel David ay da Saul ay Jonathan

17 Hiyah te ebel David hi natayan da Saul an hin'ama ay Jonathan,

18 ya inalinay mahapul an mituduh nan tatagud Judah nan adi maphod an na'at. At nitudo' hinan Liblun Jashar§ an inalinay,

19 “Nan nabagtun ap'apu tu'un holag Israel ya pinatoydah nan bulud di babluy tu'u,
ya ta'on nan mun'a'ih'i an tindalu ya nun'atoyda!

20 Adiyu ipa'innilad Gath ya ad Ashkelon ta adi innilaon nan aggyu nakugit an iPhilistia ti wa ay ta innilaon nan binabaih di at mun'am'amlongda!

21 Ya adi ni' dumuldulnu ya umud'udan hinan Duntug an Gilboa ta mi'id tummol hi mihabal ti hidiy nun'atayan nan mun'a'ih'i an mi'gubat an da Saul ya din titindaluna, at adi mahkay malamlamuhan din hapiawna.

22 Ya wan hidin gun ni'gubatan da Saul ay Jonathan ya natuliddan ni'gubat

---

‡ 1:15-16 Numbahol hi David ti impapatoyna nan tagun aggyu pimmatoy ay Saul? Aggyu ti hiyah ne ahan inabulut nan unгах inatna, at awahna. § 1:18 Bahaom nan footnote di Josh. 10:13 ta innilaom di aat ten liblu.

ti nala'eng hi Jonathan an pumana ya hi
Saul an pumalang,
at hiyanan do'ol di pinatoydah nan buhulda!

23 Nomnomnomon tu'u din amatagun da Saul
ay Jonathan an hin'ama ti nidugah di
namhoddan ditu'u!

Hidin ataguda ya ta'on un hidin
natayanda ya aggyuda ahan
nundu"ugan!

Ya nidugah an mungwilitda ya un nan agila,
ya mabi'bi'ahda goh ya un nan layon!

24 At da'yun binabain holag Israel ya lugwaanyu
nan natayan Saul

ti linubungan da'yuh nan ma"aphod an
mumbolah an lubung

ya ginina'uan da'yuh nan na'al'altian hi bal-
itu'!

25 Mu anakkayah ahan din natayan din nun'atulid
an tindaluh din gubat

ti ta'on un hi Jonathan ya niwallang di
odolnah dih nan duntug!

26 Uminguhua' hidin ibba' an hi Jonathan ti
nidugah di pamhod'un hiya!

Ya nidugah ahan din pamhodnan ha"in
ya un nan pamhod di babai!

27 At nunhegla ahan di na'na'at hidin nun'atayan
din mun'a'ih'i' an tindalu,

at mid mahkay hulbin din almasda!"

2

Hay Napto'an David hi Alin nan Holag Judah

¹ Unat goh nalpah heden na'at ya ni'hapit hi David ay Apo Dios an inalinay, “Mabalin an umuya' mi'hituh nan holag Judah?”

Ya tembal Apo Dios an inalinay, “Mabalin.”

Ya inalin goh David di, “Mu hay babluy hi umaya?”

Ya tembal Apo Dios an inalinay, “Ad Hebron.”

² At immuy mah hi David an initnudna nan duwan a'ahawana an da Ahinoam an iJezreel ya hi Abigail an ahawan din hi Nabal hi ad Carmel.

³ Ya initnud goh David din linala'in ninitnud ay hiya ya nan pamilyada ta immuydan amin an nunhitud Hebron.

⁴ Ya aggyu nadnoy ya immuy nan a'ap'apun nan holag Judah hi ad Hebron ta hiniitandah David hi lana, ya indawatdan Apo Dios ta hiyay alida.*

Ya unat goh impa'innilada danen a'ap'apu ay David an nan tatagud Jabesh Gilead di nangilubu' ay Saul†

⁵ at nunhonag hi David hi immuy an nangalin diday, “Wagahan da'yun Apo Dios hinan nangipattiganyu an un'unnud ayu ti da'yuy nangilubu' ay Saul an apuyu!

⁶ At ad ugwan ya ipattig ni' Apo Dios di ama'ma'ullayna ya anahamadnan da'yu! Ya umat goh ay ha"in an ipattig'uy maphod ay da'yu an dumalat nan nangatanyuh umat hina!

⁷ Mu ad ugwan an natoy hi Saul an ap'apu tu'u ya ten ha"in di pento' nan holag Judah hi alida,

---

* **2:4** Na'at hidin 1010 B.C. † **2:4** I Sam. 31:11-13.

ya olom ni' ya minaynayun di denolyu, ya adi ayu tuma'ot ti mid nappuhih ma'at ay da'yu.”

Hay Napto'an Ish-Bosheth hi Alin nan Udum an Holag Israel

(I Chron. 3:1-4)

⁸ Ya wan hi Abner an imbaluy Ner an ap'apun nan tindalun Saul ya initnudnah Ish-Bosheth an imbaluy Saul ta inyuynah nan babluy ad Mahanaim.

⁹ Ta numbalinona hiyah alih nan udum an babluy nan holag Israel an ad Gilead, ya ad Ashuri,[‡] ya ad Jezreel, ya hinan ni'babluyan nan holag Ephraim, ya nan holag Benjamin.

¹⁰ Ya napat di tawon Ish-Bosheth[§] hi namto'andan hiyah alin nan udum an holag Israel, ya un duway tawon di numpapto'ana. Mu nan holag Judah ya hi David di inunudda.

¹¹ At hay tawon hi nun'alian David ad Hebron hi nangipapto'anah nan holag Judah ya pituy tawon ya han onom di bulan.

¹² Ya hin'alina ya impangulun Abner an imbaluy Ner nan titindalun Ish-Bosheth an hina' Saul ta immuydad Gibeon.

¹³ Ya hi Joab an imbaluy Zeruihah ya impanguluna nan titindalun David ta dinamuda nan titindalun Ish-Bosheth hinan way puhung ad Gibeon.

[‡] **2:9** Unu nan numbabluyan nan holag Asher. **§ 2:10** Mid mapto' hi ustuh tawon hidin nun'alianad Israel ti pituy tawon ya han godwa din nun'alian David ad Hebron (verse 11), ya hidin natayan Ish-Bosheth ya paddungnay ente"an David an nun'alid Israel goh. At hay alyon nan udum ya naluh nin di lemay tawon ya un mun'ali. Gulat ta nepto' hene at hay nun'aliana ya hidin 1005-1003 B.C.

At nundinammang nan duwan pampun hinan way puhung.

¹⁴ Ya inalin Abner ay Joab di, “Pumpapattayonta tun titindaluta.”

Ya inabulut Joab.*

¹⁵ At pentoday himpulu ta duwah nan tindalun Ish-Bosheth, ya umat goh hinan himpulu ta duwan tindalun David ta diday mumpapattoy.

¹⁶ Ya unat goh nundadammuda ya nunhinnabuyutda, ya nuntitinnupigda. At nadedehhandan nun'atu'in, ya nun'atoyda.† At hiyanan nangadnan henen babluy ad Gibeon hi Babluy an Hinalung.‡

¹⁷ Ya unat goh nalpah henen na'at ya nunggugubat nan na'angang an titindalun David ya nan titindalun Abner.§ Ya henen nunggugubatanda ya nidugah an atata'ot ahan, mu nangabak nan titindalun David.

¹⁸ Ya wah din niddum nan tulun imbabaluy Zeruah an da Joab, ya hi Abishai, ya hi Asahel. Hi Asahel ya umat hinan ma'abbi'ah an tumagtag an ulhah inalahan an ma'alih gasel,

---

* **2:14** Hay ugalidah din penghana ya hin'umu'uddum ya penton ohan pampun nan udumnan tindaluda ta diday mumpapattoy hinan nipaddung an uyap di buhuldan pampun ta adi an amin di titindalun umuy mi'gubat, ya nuntulagandan duwan pampun ta nan mangabak ya mibilangdah mangameh hi an amin. At hiyaat un hi Goliath an iPhilistia di ni'pattoy ay David an holag Israel (I Sam. 17:8-9). † **2:16** Mattig an numpaddung di inabalinandan duwan pampun, at mid nangabak ay daten duwampulu ta opat an linala'i. ‡ **2:16** Unu *Helkath Hazzurim*. § **2:17** Gapu ta mid nangabak hinan numpapattayanda at ente'an nan duwan pampun an nunggugubat.

19 at pindugnah Abner an aggyu ahan nung-wingngiwingngi.

20 Ya unat goh winingin Abner hiya ya inalinay, “Undan he"ah Asahel?”

Ya tembalnan inalinay, “Oo.”

21 Ya inalin Abner ay hiyay, “Bo'on ha"in di pudugom ta nan udum an tindalu ta wada ay di patayom ay dida ya innalmuy almasda!” Mu hin'ing'ingaonah Asahel.

22 At impidwan Abner an nangalin Asahel di, “Idinongmun gun mamdug ay ha"in ti la'tot ya pinatoy'u he"a, at hay pambal'u mah ay agim an hi Joab?”

23 Mu aggyu indindinong Asahel an gun mamdug ay hiya, at la'tot ya nunhiggung hi Abner, ya intudu'nay huyung din gayangna, ya nepto' hinan taglang Asahel, ya himmawang hi bonogna. At natu"in, ya natoy. Ya din i'ibbanan titindalun gun mangun'unud ya inah'upanda hiya, ya inta'dogdah pange'gonandan hiya.

24 Mu ta"on un umat hinay na'at ya innaynayun da Joab ay Abishai an a'agin Asahel an gun namdug ay Abner. Ya unat goh wan ma'unug din potang ya immatamdah nan Duntug an Ammah an neheggon ad Giah an mipluy hinan mapulun ad Gibeon.

25 Ya wan hi Abner ya immuy hinan tulid di duntug. Ya immuy nan holag Benjamin ay hiyah di.

26 At numbugaw hi Abner ay Joab an inalinay, “Undan adita pogpogon heten pumpattayanta? Ti undan adim nomnomon an nappuhiy pumbalinana? Anuud mah di pangipadindingam hinan

titindalum an gun mamdug ay da'mi an i'ibayu goh damdama?"

²⁷ Ya tembal Joab an inalinay, "Hi Apo Dios di ihtigu an gulat hi un'a aggyuy himmapit at itutuluy nan tatagu' an mamdug ay da'yu ta nangamung hi helhelong!"

²⁸ At impagangoh Joab nan talampet an mangipa'innilan idinong an amin nan tindalun mamdug hinan i'ibbadan holag Israel.

²⁹ At nakak da Abner ya nan tataguna eden nahdom ta limmanablabidan nundalan hinan mapulun ta nangamung unda binad'ang nan Wangwang an Jordan. Ya intuluydah din nabiggat an nundalan ta nangamung unda nidatong ad Mahanaim.*

³⁰ Ya heden nangidinngan da Joab an mamdug ay da Abner ya inamungna din titindalun David ta enyapna dida, ya himpuluda ta han hiyam di nami'id hinan titindalu an aggyuy ni'yuyap hi Asahel.

³¹ Mu hay pinatoy nan titindalun David hinan holag Benjamin an titindalun Abner ya tuluy gahut ya han nanom.

³² Ya immuyda innal din odol Asahel ta inyuyda inlubu' hidin nilubu'an amanad Bethlehem. Ya inlabin goh da Joab ya nan titindalunan nundalan ta nangamung unda nidatong ad Hebron.

3

¹ Gun gumubagubat nan tatagun Ish-Bosheth an imbaluy din hi Saul ya nan titindalun David. Mu da David di mangab'abak.

---

* **2:29** Hiyah ne punhituwan Ish-Bosheth (verse 8).

Nan Imbabaluy David an Nitungaw ad Hebron

² Hiyatuy linala'ih imbabaluy David an nitungaw ad Hebron:

Hay pangpangullah imbaluyna ya hi Amnon an imbaluyda ay Ahinoam an iJezreel,

³ ya hay otob ya hi Kileab an imbaluyda ay Abigail an ahawan din hi Nabal an iCarmel, ya hay miyatlu ya hi Absalom an imbaluyda ay Maakah an hina' Talmi an alid Geshur,

⁴ ya hay miyapat ya hi Adonijah an hi inanah Haggith, ya hay miyalema ya hi Shephatiah an hi inanah Abital,

⁵ ya hay miyonom ya hi Ithream an hi inanah Eglah.

Didana nongkay di imbabaluy David an linala'in nitungaw ad Hebron.

Hay Nidduman Abner ay David

⁶ Heden panggugubatan nan tatagun Saul hinan tatagun David ya gun pumhod di aton Abner an mangipapto' hinan tatagun din hi Saul.

⁷ Hidin atagun Saul ya wada han ohan ahawana* an hay ngadana ya hi Rizpah an hina' Aiah. Ya wada han ohay algaw ya inalin

---

* **3:7** Hiyay ohah nan udum an inyahaman Saul.

Ish-Bosheth ay Abner di, “Anaad ta enelo'mu nan ohan inyahawan din hi ama?”†

⁸ At ma'abbungot hi Abner, ya inalinay, “Undan hay ninomnommu ya un'u ilayahan din natoy an hi amam an hi Saul? Ya undan alyom hi unna' middum hinan iJudah? Engganad ugwan ya un'unnuda' ay da'yun holag Saul ya nan lilig-wana! Ya binaliwa' he"ah nan aton da David! Ya anaad udot ta ad ugwan ya ipa'lehmuy bahol'u an dumalat henen babai?

⁹ At immannung ay ya moltaona' ay Apo Dios hi un'u adi badangan hi David ta mipa'annung din intulag Apo Dios an ma'at ay hiya!

¹⁰ Ti inalin Apo Dios di, Ano' hinan holag Saul nan haaddan mumpapto' ta itolman'u ay David ta hiyay alin mangipapto' hinan holag Israel ya holag Judah an mete"ad Dan ta engganad Beersheba.”‡

¹¹ At agguy temtembal Ish-Bosheth din inalin Abner ti tuma'ot ay hiya.

¹² At nunhonag hi Abner hi umuy mi'hapit ay David, ya umat hituy impaadnah alyondan hiya: “Undan way udum hi mun'ap'apuh tun babluy tu'un holag Israel hi un bo'on he"a? At pohdom

---

† **3:7** Gulat ta waday nangelo' hinan ahawan nan natoy an ali at pohdonan hapiton an ipadahnan mumbalin hi ali. Hiyah ne goh inat da Absalom (II Sam. 16:20-22) ay Adonijah (I Ki. 2:20-25). Ya gapu ta indat Apo Dios ay David nan numpapto'an Saul at indatna goh ay hiyay biyangnah nan a'ahawan Saul hi unna pohdon an alan (II Sam. 12:8), mu mid mapto' ya agguyna. ‡ **3:10** Ad Dan ya wah appit ahan hi iggid hi un hagangon di buhu'an di algaw, ya ad Beersheba ya wah appit ahan hi agwan hi un hagangon di buhu'an di algaw, at hay pohdonan hapiton ya an amin nan abablubabluy ad Israel ya ad Judah.

ay ya munhapitta ta badanga' he"an mangal'alu' hinan holag Israel ta he"ay ali!"

¹³ Ya hay nambal David hinan hennag Abner ya inalinay, "Maphod henen ninomnomna! Mu mahapul an iyalina ni' hi mahhun hi Michal an imbaluy Saul hi un umali hiyan mi'hapit ay ha"in!"

¹⁴ At nunhonag hi David hi umuy ay Ish-Bosheth an imbaluy Saul ta alyonday, "Mahapul an ipiyalim han ahawa' an hi Michal ti inyahawa' hiya an dumalat nan kugit din hinggahut an numpatoy'un iPhilistia."§

¹⁵ At inunud Ish-Bosheth din inalin David ta nunhonag hi immuy nangawit ay Michal an impiyahawan din hi amana ay Paltiel an imbaluy Laish.

¹⁶ Mu nangun'unud hi Paltiel ay ahawana an gun lumugwalugwa ta engganay unda nidatong ad Bahurim. Ya inalin Abner ay Paltiel di, "Un ta"on ya numbanggad'ah abungyu!" At immanamut hiya.

¹⁷ Ya unat goh nalpah hanan na'at ya immuy hi Abner hinan a'ap'apun nan holag Israel, ya inalinan diday, "Nadnoy di nanamhodanyu ay David an hiyay aliyu.

¹⁸ At ad ugwan mahkay ya pumbalinon tu'u hiyah ali tu'u! Ti wada din intulag Apo Dios hi ma'at an inalinay, Nan baal'un hi David di hiyay mamaliw hinan tatagu' an holag Israel hinan

---

§ **3:14** I Sam. 18:24-27. Inilan David an nan holag Benjamin ya nalakay pangubatandan hiyan mun'alih un middum din hopap an ahawanan hiya ti i'innilada an waday niyatan David hinan Alin hi Saul.

buhuldan iPhilistia ya an amin nan udum an buhulda.”

¹⁹ Ya immuy goh hi Abner hinan holag Benjamin ta ni'hapit ay dida. Ya un mahkay umuy ad Hebron an mangipa'innilan David an inabulut an amin nan i'ibbadan holag Israel an hiyay alida.

²⁰ Ya hidin immayan Abner hi ad Hebron ya initnudna din duwampulun linala'i, ya impaltian David dida.

²¹ Ya inalin Abner ay David di, “Abulutom ni', Apu' an Ali, ta umuya' an mi'hapit hi an amin hinan holag Israel ta itulagdan he"ay unudonda. At he"a mahkay di mumpapto' hi an amin hinan holag Israel.” Ya inabulut David din inalin Abner, at pina'anamutna an malenggop.

Hay Namatayan Joab ay Abner

²² Agguy nadnoy di nakakan da Abner ya numbanggad da Joab ya din titindalun David ad Hebron an nalpudah nan ni'gubatanda. Ya do'ol di inyanamutdah nan hinamhamda.

²³ Mu eden nidadngan da Joab ya waday nangibaag ay hiya an immuy da Abner hi awadan David an maphod di nunhapitandan duwa, at pina'anamutna goh didan malenggop.

²⁴ At immuy hi Joab hi awadan David ya inalinay, “Anaad ta inatmuy umat hina? Ya anaad ta immalih Abner ya inyabulutmun umanamut?”

²⁵ Unmu dan agguy inilay aat Abner an imbaluy Ner an manu ay immali ta way atonan manginilah an amin an ato'atom, ya ta hamadonay umay'ayam? Inila' an ta"on un he"a ya inilam an immannung tun inali!”

²⁶ At tinaynan Joab hi David, ya nunhonag hi umuy mangalin Abner ta mumbangngad. At inah'upanda didah nan bubun ad Sirah, ya imbanggadda didad Hebron. Mu mi'id inilan David enen inatda.

²⁷ Ya unat goh dimmatong da Abner hi ad Hebron ya inayagan Joab hinan way buhu'an nan babluy an ay ihunay un way alyonan Abner an adina pohdon an ipadngol. Mu hidin immuy hidi ya timpig Joab di putun Abner, at natoy ta awit Asahel an hi agina.

²⁸ Ya unat goh dengngol David di aat nen na'at ya inalinay, “Inilan ahan Apo Dios an bo'on da'miy ad bahol hinan natayan Abner an imbaluy Ner!

²⁹ Ya hay mamolta ni' ya hi Joab ya an aminda an himpangapu! Ya minaynayun hinan holagnay way mun'apoghaan, unu mapalla', unu mun'apilay, unu mun'apatoy di udum hinan way munggugubat, ya adi goh ni' tummol di ihabalda ta mun'abtelda!”

³⁰ Umat hinay inat da Joab ya hi aginan hi Abishai an pinatoydah Abner ta awit din hi agidan hi Asahel an pinatoynah din nunggubatan-dad Gibeon.*

Hay Nangilubu'andan Abner

³¹ Inalin David ay Joab ya an amin nan tatagunan niddum ay hiya di, “Punhekekeyuy lubungyu ta nan langgut di ilubungyu, ya lumugwa ayuh nan pundalananyuh pangipangpang'uanyun Abner hinan ilubu'ana.” Ya un mangun'unud hi David an alih nan nangdon hi lungun Abner.

---

* **3:30** II Sam. 2:18-23.

32 At inlubu'dah Abner ad Hebron, ya enlot nan Alin hi David an kinilaan hiyah dih nan lubu'na, ya ta'on an amin nan tatagun wah di ya ahikikilada goh.

33 Ya hiyah te enyebel David ay Abner an inalinay,

“Anaad ahan, Abner, ta umat hinay natayam an ababain?”

34 Nan ngamaymu ya aggyu nabobod,
ya nan hu'im ya aggyu nabangkilingan hi gumo',
mu natoy'a ti pinatoy da'ah nan tatagun adi manggol!”

Ya an amin din tatagu ya inibilanda goh hi Abner.

35 Ya way ohah din tatagu ya immuyda inal'alu' hi David ta mangan. Mu inhamad David an nangalih, “Patayona' ni' ay Apo Dios hi unna' mangan an aggyu pay na'unug di algaw!”

36 Ya dengngol an amin nan tatagu din nangalin David, at inabulutda nan pohdona. Ya ta'on an amin nan aton nan ali ya ipa'amlongna dida.

37 At heden na'at eden algaw di nanginnilaan an amin nan holag Israel an bo'on han Alin hi David di nangipapatoy ay Abner an imbaluy Ner.

38 Ya inalin David hinan u'upihyalnay, “Nom-nomnomnyu an heten tagun natoy ad ugwan ya nidugah ahan din abalinanan ap'apu tu'un holag Israel.”

39 Ya inalina goh ay diday, “Ta'on hi un ha'in di alin pento' Apo Dios mu adi' ahan ma'anuhan an bagan nan linala'in holag Zeruah

ti mun'abungotda! At okod hi Apo Dios an mumoltan didan nun'appuhiy pangatda!”

4

Hay Namatayanda ay Ish-Bosheth

¹ Unat goh dengngol Ish-Bosheth an imbaluy Saul an pinatoydah Abner ad Hebron ya nidugah di ta'otna ya nan udum an i'ibbanan holag Israel.

² Ya wada han duwan linala'in munhin'agi an diday upihyal nen gun umuy mi'gubat an hay ngadan di oha ya hi Baanah, ya hay oha ya hi Rekab an imbabaluy Rimmon an iBeeroth an hay napu'aganda ya nan holag Benjamin. Hi ad Beeroth ya nibilang mahkay an babluy nan holag Benjamin

³ ti numpunhitudah di din hopapna, mu nun'akakda ta immuydad Gittaim ta hidiy ni'hituwandah engganad ugwan.

⁴ Ya wada goh di ohan ap'apun Saul an hi Mephibosheth an imbaluy Jonathan. Ya lemay tawonah din nangipa'innilaan nan nalpud Jezreel an natoy da Saul ay Jonathan. Ya unat goh dengngol din tumungaw eden ung'ungnga ya nunnaudonan nangilayaw ay hiya, at nagah ta hiyay dimmalat hi napilayan di duwah hu'ina.

⁵ Ya wada han ohan algaw ya da Rekab ay Baanah an imbabaluy Rimmon an iBeeroth ya immuydah abung Ish-Bosheth, ya heden dimmatngandah di ya nolo' hi Ish-Bosheth ti nuntongay algaw.

⁶ At nahanigupdah abungna an ay donongnay un way alanda, mu undaat immuy timpig di putun Ish-Bosheth,

⁷ ya pinutulanday uluna, ya inlayawda an enye'wadah nan mapulun an inlablabidan nundalan.

⁸ Ya hidin dimmatongdad Hebron ya inyuyda din ulun Ish-Bosheth ay David, ya inalidan hiyay, “Tayay ulun Ish-Bosheth an imbaluy Saul an buhulmun nangipadah an mamatoy ay he"an! At ad ugwan ya hi Apo Dios di nangiyawit ay he"an alimih nan inat da Saul ya nan holagna!”

⁹ Mu tembal David din inalin da Rekab ay Baanah an inalinay, “Ihapata' ay Apo Dios an matattagu an gun namaliw ay ha"nin hinan do'ol an nun'appuhin na'na'at an mipapatoy ayu an dumalat enen inatyu

¹⁰ an umat hidin awada' ad Ziklag an immalin ha"nin han baal ya inulgudnay aat di natayan Saul, ya hay ninomnomna nin ya maphod heden inulgudnan ha"nin. Mu impapatoy'u hiyah nan tindalu'. Hiyah ne inat'uh din immalin nun'ulgud!

¹¹ At iyal'allanah nan tagun mangat hi na'appuhin mamatoy hinan tagun mid baholna an un nolnolo' hinan abungnah nan way kuwaltuna! At undan adi' iballoh ay da'yu din namatayanyun hiya ta ma'ubah ayuh tun luta?”

¹² At immandal David hinan titindaluna ta patayonda dida. Ya unat goh pinatoyda dida ya numputulanday ngamayda ya hu'ida, ya in-tayunday odoldah nan neheggon hinan bubun ad Hebron. Ya ta"on din ulun Ish-Bosheth ya inlubu'dah din nilubu'an Abner hidid Hebron.

5

*Hay Nun'alian David ad Israel ya ad Judah
(I Chron. 11:1-3)*

¹ At waday immuy hinan numbino'ob'on an himpampun an holag Israel ay David hi ad Hebron, ya inaliday, “Da'miy tutulangmu!

² Ti hidin amatagun Saul an ali tu'u ya he"ay gun nangipangpanguluh nan tindalu tu'un holag Israel an immuy ni'gubat. Ya intulag Apo Dios ay he"an inalinay, He"ay mumbalin hi alin mangipangpanguluh nan tatagu' an holag Israel.”

³ At hiyanan hiyay dimmalat hi immayan an amin nan a'ap'apun nan holag Israel hi ad Hebron ta ni'tulagdan David an hi Apo Dios di ihtiguda, ya hiniitanday ulunah lana ta mangipa'innilan hiyay pento'dah alida.*

⁴ Ya un tulumpuluy tawon David eden namto'andah alida. Ya nun'ali hiyah napat di tawon.†

⁵ Ya hidin ni'hituwanad Hebron hi nun'alianah nan holag Judah ya pituy tawon ya han onom di bulan,‡ ya hidin nunhituwanad Jerusalem ya tulumpulu ta tuluy tawon di nun'alianah an amin hinan holag Israel.§

*Hay Nangabakan David ad Jerusalem
(I Chron. 3:5-9; 11:4-9; 14:1-7)*

⁶ Mu hidin agguy ni' numbabluyan David hi ad Jerusalem ya initnudnay titindaluna ta immuyda ginubat nan holag Jebus an numpunhitud

---

* 5:3 Na'at hidin 1003 B.C. † 5:4 Hay nun'alianad Judah ya ad Israel ya hidin 1010-970 B.C. ‡ 5:5 Unu hidin 1010-1003 B.C.

§ 5:5 Unu hidin 1003-970 B.C.

Jerusalem. Mu hay ninomnom nan holag Jebus ya mid olog da David an mangabak ay dida, at inalidan David di, “Mid ologyun mangabak ay da'mi! Ti ta'on un ammuna nan nabulaw ya nan napilay ya abalinandan mangipalayaw ay da'yu!”

⁷ Mu inabak damdama da David ad Zion* an nihamad di allupna, at ngadnandah Babluy David.

⁸ Mu hidin aggyu ni' immayan da David hidi ya inalinah din titindalunay, “Hay aton tu'un umuy mangubat hinan holag Jebus an buhul tu'u ya mahapul an e'wa tu'uh nan inyammadan owon di danum ta pumpatoy tu'u nan alyondan nun'abulaw ya nan nun'apilay an buhul'u!” At hiyah ne nalpuwan nan hapit an alyonday, “Nan paddungnay nabulaw ya napilay ya adida ahan mabalin an humgop hinan palasyun David.”

⁹ At ni'hitu da David enen babluy an nihamad di allupna an nginadnandah Babluy David.† Ya impihamadnan impata'pel nan allup nan nunlene'woh enen babluy ta way punhituwan di udum.

¹⁰ Ya gun na'udman di abalanan David an numpapto' ti hi Apo Dios an nidugah di abalinanay gun bimmadang ay hiya.

¹¹ At hi Hiram an alid Tyre ya nunhonag hi udum an tataguna ta immuyda binadangan hi David an nan mun'ad'ad hi abung, ya nan nanginilan muntapeng, ya nan udum. Ya impiyuyna goh nan ayiw an cedar ta inyammaday palasyun David

---

* **5:7** Nan Zion ya ohan ngadan di ad Jerusalem. † **5:9** Mid mapto' ya heden timpu di nangiyayanah din ulun Goliath hi ad Jerusalem (I Sam. 17:54).

¹² ta hiyay nanginnilaan David an immannung an inyabulut Apo Dios an hiyay alin nan holag Israel. Ya hi Apo Dios goh di bimmadang ta nihamad di pumpapto'nah nan i'ibbanan holag Israel.

¹³ At hidin nakak hi David ad Hebron ya immuy nunhitud Jerusalem, ya den'olnay inahawana,‡ at hiyanan do'ol di imbabaluyunan linala'i ya bin-abai.

¹⁴ Ya hiyatuy ngadan nan imbabaluyunan linala'in nitungaw hi ad Jerusalem: hi Shammua, ya hi Shobab, ya hi Nathan,§ ya hi Solomon,*

¹⁵ ya hi Ibhar, ya hi Elishua, ya hi Nepheg, ya hi Japhia,

¹⁶ ya hi Elishama, ya da Eliada ay Eliphelet.

*Hay Nangabakan David hinan iPhilistia
(I Chron. 14:8-17)*

¹⁷ Unat goh dengngol nan iPhilistia an hi David di nahiitan hi lanah alin nan holag Israel at nunti'idda ta umuyda anapon hi David. Mu dengngol David henen atonda, at immuy nipo"oy hinan liyang hinan daplah.

¹⁸ Ya unat goh nidatongda din tindalun di iPhilistia ya nungkampudah nan Nundotal an Rephaim.

¹⁹ Ya ni'hapit hi David ay Apo Dios an inalinay, “Umuy mi mah gubaton nan iPhilistia? Ya olom ni' ya pangabakon da'mi?”

---

‡ **5:13** Bahaom nan tulun footnotes di Sng. 6:8 ta innilaom di aat nan a'ahawana. § **5:14** Hiyay ommod Mary an hi inan Jesus (Lk. 3:31). * **5:14** Hiyay ommod Joseph an paddungnay hi aman Jesus (Mat. 1:7).

Ya tembal Apo Dios an inalinay, “Umuy ayu ta gubatonyu dida, at pangabako' da'yu.”

²⁰ At immuy da David ta ginubatda nan iPhilistia, at inabakda dida. Ya heden babluy an nangabakan da David ay dida ya inalin David hidin nalpahan nan gubat di, “Hi Apo Dios ya umat hinan *niguwang an danum* an ma'abbi'ah an nundalaphuna nan buhul'u.” At hiyay dumalat hi nangadnan nen babluy hi Ba'al Perazim.†

²¹ Ya nuntaynan din iPhilistia nan bululda, at nun'alan da David, ya nunggo Hobda.

²² Ya agguy nabayag ya numbanggad goh nan iPhilistia ta nungkampuda goh hinan Nundotal an Rephaim.

²³ At ni'hapit goh hi David ay Apo Dios ta ibaganay atona. Ya inalin Apo Dios ay hiyay, “Bo'on hi appit hituy pangubatanyun dida. Mu ilikawuyuy pange'wanyu ta umuy ayuh pangngelna ta hidih nan wadan di ayiw an balsam di pangubatanyun dida.

²⁴ Ya wa ay ta donglonyu nan umat hi demog‡ hinan bagtun nan ayiw an balsam ya nunnaudonyun umuy mangubat ay dida. Ti hiyah ne pangimmatunanyun nahhuna' an Dios an mangubat hinan iPhilistia ta way atonyun mangabak ay dida.”

²⁵ At inunud David an amin din inalin Apo Dios hi atonda, at immannung an inabakda din buhuldan iPhilistia ti numpudugda dida an nete"ad Gibeon ta engganad Gezer.

---

† 5:20 Hay pohdonan ibaga ya *niguwang an danum*. ‡ 5:24 Hiyah ne demog nin di a'anghel Apo Dios.

6

*Hay Niyayan nan Kahon an Nittuwan di Uldin
Apo Dios ad Jerusalem*

(I Chron. 13:1-14; 15:25—16:3; Psa. 132:1-18)

¹ Ya palpaliwan ya impa'ayag goh David din tulumpuluy libun nun'ala'eng an tindalun holag Israel.

² Ta impangpanguluna didan amin an nalpu-dad Ba'alah hidid Judah ta umuyda bangngadon din Kahon an Nittuwan nan Himpulun Uldin Apo Dios. Henen Kahon ya ma'alih awadan nan nidugah di abalinana an Hiya ya alyonday wah nan numbattanan nan duwan cherubim.

³ At immuyda innal din Kahon an nihinah abung Abinadab hidih nan duntug, ya inlugan-dah din balun kalesa.* Ya hay nangipangpang'un nanguyud hinan bakan manguyud hinan balun kalesa ya da Uzzah ay Ahio an imbabaluy Abinadab.

⁴ Mu heden pangekakandah din Kahon ya hi Ahio di nangipangpang'u,

⁵ ya gun mangun'unud da David ya nan i'ibbadan holag Israel an it'u'it'u'dan mungkanta ya mangipagangoh hinan ma'alih alpa, ya lyres,† ya tambourines, ya gangha, ya libit hi pundayaw-dan Apo Dios.

⁶ Ya unat goh nidadongdah nan way pun'elekan Nakon ya nida'leh din baka, at pendon Uzzah din Kahon Apo Dios ta adi magah.

---

* **6:3** Immandal Apo Dios an mahapul an iyattang nan papadi nan Kahon (Ex. 25:12-14; Num. 4:5-6, 15), mu mattig an agguyda inat.

† **6:5** Nan it'ittang an alpa.

7 Ya bimmungot hi Apo Dios, at minoltanah Uzzah hi nanapaanah din Kahon, at hiyanan pinatoyna eden delloh di Kahon.‡

8 Mu bimmungot goh hi David hidin namatayan Apo Dios ay Uzzah, at hiyanan nginadnanah den babluy hi Perez Uzzah.§ Ya nete"an de ya hiyay ngadanah engganad ugwan.

9 Ya ma'atta'ot hi David ay Apo Dios, at inalinay, “Hay ato' nin an mangiyanamut hinan Kahon an Nittuwan nan Uldin Apo Dios?”

10 At adi mah pohdon David an iyanamut nan Kahon Apo Dios hi ad Jerusalem, at hay inatda ya inhingngiday nange'wanda ta inyuydah den Kahon hi abung Obed-Edom an iGath.

11 Ya impatangdah dih tuluy bulan, at winagahan Apo Dios hi Obed-Edom, ya nan pamilyana, ya nan nihinan dida.

12 Ya waday nangulgud ay David an winagahan Apo Dios hi Obed-Edom, ya nan pamilyana, ya nan nihinan dida an dumalat nan awadan din Kahon Apo Dios hidi. At immuy innal da David heden Kahon Apo Dios hi abung Obed-Edom an nidugah di umamlongandah din nangiyayandad Jerusalem.

13 Ya unat goh inla"uy daden linala'in nangiyattang hinan Kahon ta impenomdan inda"ang ya impadinong David dida ta impe'nongnay ohah manilhig an baka ya oha goh hinan mataban uyaw an bakah onong Apo Dios.

---

‡ 6:7 Immandal Apo Dios an adi mabalin an dapoon nan Kahon (Num. 4:15). § 6:8 Hay pohdonan ibaga ya *nan bimmungtan Apo Dios ay Uzzah*.

14 Ya hidin nundaldalananda ya inlubung David nan ephod, ya gun nanayaw ta pundayawnan Apo Dios.

15 At hidin nangiyanamutan da David hinan Kahon Apo Dios ad Jerusalem ya an amin din tatagu ya nun'ipagangohda din talampetda, ya bimmanugawdah amlongda.

16 Mu hidin indatongda din Kahon Apo Dios hi ad Jerusalem ya indungaw din ahawan David an hi Michal an imbaluy din hi Saul hinan tawa, ya tinnigna nan Alin hi David an gun manayaw ya gun yumagtutuh pundayawnan Apo Dios. At pinahiwna hiya.

17 Ya inhigupda din Kahon Apo Dios hinan Tuldan Abung an impiyamman David hi ihinana. Ya impe'nong goh David nan Onong an Moghob ya nan Onong di Pi'lenggopan ay Apo Dios.

18 Ya unat goh nalpah an ene'nongdan amin din onong ya ni'hapit hi David ay Apo Dios an nidugah di abalinana ta wagahana din tatagu.

19 Ya nun'ipiyapong David an amin hinan holag Israel an na'amung din tinapay, ya nan raysins,* ya nan bungbungan an ma'alih dates. At numpanga'anamutdan amin din tatagu.

20 Ya ta'on hi David ya immanamut goh ta umuyna tigon di aat nan pamilyana. Mu limmahun hi Michal, ya inalinan hiyay, “Anakkayah kangan tun alin di holag Israel an numpahiyan nanayaw an impattignay odolnah nan binabain tagalan nan u'upihyalna!”

---

* **6:19** Hana ya nalyaw an greyp.

²¹ Ya tembal David hiyan inalinay, “Manu ay inat'uh ne ya ta ipattig'u ahan di pundayaw'un Apo Dios ti ha"in di pento'na, ya bo'on da'yun holag Saul di mihukat ay amam hi mangipang-pangulun ditu'un holag Israel!

²² Ya ta"on hi unmu alyon di iyabaina' ay he"a mu danen binabain inalim ya unna' at e'gonan ay dida!”

²³ At hiyah ne dumalat ya agguy nunholag hi Michal an imbaluy Saul ta engganay un natoy.

7

Hay Intulag Apo Dios ay David

(I Chron. 17:1-15)

¹ Mi'id mahkay al'alih nan Alin hi David hinan nunhituwanah nan palasyu ti baliwan Apo Dios hi an amin hinan mamuhul ay hiya.

² Hiyanan inalin David ay Nathan an propeta di, “Tigom an ten ha"in ya nunhituwa' hitun abung an hay ayiw an cedar di niyamma, mu anaad nin ta nan Kahon an Nittuwan di Uldin Apo Dios ya un nan Tuldan Abung di nihinana?”

³ Ya tembal Nathan an inalinay, “Wa ay ta ninomnommun mun'ammah ihinana ya atom, at wagwadah Apo Dios an mamadang ay he"a.”

⁴ Mu henen nahdom ya ni'hapit hi Apo Dios ay Nathan an inalinay,

⁵ “Umuy'a ta alyom hinan baal'un hi David di, Umat hituy inalin Apo Dios ay he"a: Undan alyoman he"ay mangipiyammah abung hi pun-hituwa'?

⁶ Agguya' ahan nihinhinah nan nahamad an abung an nete"ah din nangekaka' hidin

o'ommodityun holag Israel hi ad Egypt ta engganad ugwan ti unna' nihihinnah nan Tuldan Abung an gun ni'baabaat

⁷ ay da'yun holag Israel. Ya undan wada mah di inali' hidin pento"un a'ap'apuh anaad ta adiyu ipiyammay nahamad an abung an hay ayiw an cedar di miyamma ta way ihina'?

⁸ At alyom hinan baal'un hi David di, Hay inalin Apo Dios an nidugah di abalinana ya inalinay, Ha"iin di nangayag ay he"ah din mumpahpahtulam hinan kalnilu ta he"ay mumpapto' hinan tatagu' an holag Israel.

⁹ Ya an amin din gunmu inaya'ayan ya wagwadaa', at hiyanan he"ay nangabako' hi an amin hidin buhulmu. At ad ugwan ya ipabagtu' he"a ta mipaddung'ah nan a'ap'apun nundongol di aatdah tun luta.

¹⁰ Ya idadaan'uy babluy hi ihinan nan tatagu' an holag Israel ta waday ihinanda, ya mi'id mahkay di mangipaligligat ay didah tuma'tanda, ta adi umat hidin hopapna

¹¹ an nete"ah din namto'a' hinan huhuwis an mangipangpangulun da'yun tatagu' an holag Israel. Ya ibaliw'u da'yuh nan buhulyu.

Ya Ha"iin an Dios ya ihamad'un alyon ay he"a, David, an nan holagmuy manginaynayun hi mun'alih enggana.

¹² Ya hi awnih gutud di atayam hi iddumam hidin o'ommodmun din nun'atoy ya pot'o' di ohah nan holagmu ta hiyay mihukat ay he"ah ali, ya badanga' hiya ta mihamad di atonan mumpapto'.

¹³ Ya hiyay mangipiyammah nan Timplu' ta hidiy pundayawandan Ha"iin, ya hay malpuh nan

holagnay gun manginaynayun hi mun'ali.

¹⁴ Ya ibilanga' hi amana, ya ibilang'u hiyah imbaluy'u. Ya gulat ta mumbahol ya Ha" in di mangilat ay hiyan umat hi aton nan omod an mangilat hinan imbaluyna.

¹⁵ Mu nan pamhod'un hiya ya adi mapogpog ta adi umat hidin inat'un Saul an inaan'uy haadna ta he" ay inhukat'uh nun'ali.

¹⁶ Ya adi mapogpog di punholaganyu ta minaynayun an da'yuy mun'alih enggana.”

¹⁷ At immuy hi Nathan, ya imbaagnan amin ay David din impa'innilan Apo Dios ay hiyah ibagana.

*Hay Luwalun David hi Nunyamanana
(I Chron. 17:16-27)*

¹⁸ Ya himmigup hi David hinan Tuldan Abung, ya nunluwalu an inalinay,

“Apo Dios an na'abbagbagtu, da'min holag ya un ami na'ampa ahan, ya anaad udot ta da'miy pangatam hi umat hina?

¹⁹ Ya ne goh udot an nun'udmam ti hinamadmun inali nan atom hi udum di algaw an pumhoda nan holag'u. At hiyana, Apo Dios, di mangipa'innilan ha" in an nidugah di ama'ulaymun ha" in ya nan pamilya'!

²⁰ At hay udumnah alyo' mah ay He"a? Ti inilam di aat'un baalmu, Apo Dios an na'abbagbagtu.

²¹ Ti impa'innilam ay ha" in nan maphod an pohdom hi ma'at hi pumhoda'. Ya inila' an ipa'annungmu daten inalim hi ma'at ti hiyah ne

intulagmuh atom hi impa'innilam ay ha"in an baalmu.

²² Nidugah ahan di abalinam, Apo Dios an na'abbagbagtu! Mi'id ahan di nipaddung ay He"a ti mi'id di udum hi Dios an anggay He"ah inilami!

²³ Ya mi'id goh di udumnah tataguh tun lutah umat ay da'min holag Israel an impapto'mu ya pento'muh tagum. Ya henen inatmun da'miy dumalat hi nundongolan di aatmuh tun abablubabluy. Ya nidugah an umipanoh'ay inatmu ti numpakakmu nan tatagu ya nan bululda ta way dimmatnganmin tatagum an enekakmud Egypt.

²⁴ At immannung an He"ay namto' ay da'min holag Israel hi tatagum hi mid pogpogna. At He"a mahkay di numbalin hi Diosmi.

²⁵ At ad ugwan, Apo Dios, ya atom ni' ta ipa'annungmuh enggana din intulagmuh ma'at ay ha"in ya nan holag'u.

²⁶ At punnonngom di pumpapto'a' an baalmu ta He"ay mipabagbagtuh enggana. At alyon nan tataguy, Hi Apo Dios an nidugah di abalinana di mumpapto' hinan holag Israel!

²⁷ Ya manu ay umat hinay inali' hi ni'hapita' ay He"a, Apo Dios an nidugah di abalinanan Diosmin holag Israel, ti He"a ahan di nangipa'innilan amin ay ha"in an pumbalinom nan holag'uh baalmu ta diday alin mumpapto'. At hiyaat unna' munluwalun He"a.

²⁸ Ti inila' an He"an na'abbagbagtun Apumi, ya ipa'annungmu din ma"aphod ahan an intulagmun ha"in.

29 At ad ugwan ni' ya atom ta wagaham nan holag'un baalmu ta diday gun minaynayun hi mun'ali. Ti He"a, Apu an nabagtun Dios, di nangitulag an nan wagahmu ya minaynayun hinan holag'uh enggana.”

8

Hay Nangabakan da David hinan Gunda Ni'gubatan*

(I Chron. 18:1-13; Psa. 60:1-12)

¹ Ya agguy nadnoy ya ginubat da David goh ad Philistia, ya inabakda, at binangngaddad Metheg Ammah, ya napogpog mahkay nan pun'ap'apuwana nan iPhilistia ay didah di.

² Ya ginubat goh da David nan holag Moab, ya inabakda dida. Ya nun'ipali'uhda nan holag Moab hinan luta an nuntuluy natuntunud an linya. Ya nun'ipapatoyna nan wah nan nahhun ya hinan miyadwan linya. Ya agguyna nan wah nan miyatlun linya ta numbalindah baal David, ya hiyay pangidatandah nan buwitda.

³ Ya hay oha goh hi ginubat da David ya nan tindalun nan Alin hi Hadadezer† an imbaluy Rehob an alid Zobah an babluy ad Aram‡ hidin ayandan panakupan hinan babluy an neheggon hinan Wangwang an Euphrates.

⁴ Ya inabak da David, at tiniliwday hinlibun kalesan immuy ni'gubat, ya han pituy libun titindalun numpungkalesa, ya ba'intih libun titindalun nundalan. Ya innalday hinggahut an

---

* **8:** Na'at hanah din 997-992 B.C. † **8:3** Hay pohdonan ibaga ya hi Hadad ya bumadang. ‡ **8:3** Unu ad Syria.

kabayu ta way manguyud hinan kalesan usalon nan titindaluna. Ya din udum an kabayu ya numpilayda dida.

⁵ At nan tindalud Damascus an kapitulyud Aram ya immuyda binadangan hi Hadadezer, mu hidin nunggugubatda ya inabak da David dida, at numpatoyday duwampulu ta han duway libu ay daden tindalu.

⁶ At nun'ipiyamman David din kampun din tindalunad Damascus ta hiyay pumbayadandah buwitda.

Ya an amin di ayan David an mi'gubat ya gun pangabakon Apo Dios hiya.

⁷ Ya hidin nalpah nan gubat ya nun'alan da David din ahapihapiaw an balitu' an hapiaw din a'ap'apun di tindalun Hadadezer ta nun'iyuydad Jerusalem.

⁸ Ya do'ol goh di nunhamham David hi gambang hidid Tebah ya ad Berothai an babluy hi nun'ap'apuan Hadadezer.

⁹ Ya unat goh dengngol Tou an alid Hamath an inabak da David an amin din tindalun Hadadezer

¹⁰ at hennagna han imbaluynan hi Joram[§] ta umuyna apngaon hi David an dumalat di nangabakanan Hadadezer ti da Hadadezer ya gunda ginubat da Tou. Ya inta'in Joram di ipa'dawna ay David hi silver, ya balitu', ya gambang.

¹¹ Ya indawat David ay Apo Dios nan indat Joram an silver, ya balitu', ya din nun'aladah an amin hinan inabakdan babluy

---

[§] **8:10** Hay ohan ngadana ya Hadoram.

¹² ad Philistia, ya nan numbino'ob'on an babluy nan holag Edom, ya nan holag Moab, ya nan holag Ammon, ya nan holag Amalek. Ya iniddumna goh din hinamhamda ay Hadadezer an imbaluy Rehob an alid Zobah ta indawatnan Apo Dios.

¹³ At nundongol di aat David, mu inyal'allanay nundongolanah din numpamatayandah nan himpulu ta waluy libun tindalun di holag Edom hinan way Nundotal an Ahin.

¹⁴ At nun'ipiyammanay kampun di tindaluh nan abablubabluy hi ad Edom, at hiyay numbalin an ap'apuh di ta pangimmatunan an nangabakon Apo Dios hiya an ta'on hi ngadan di umuyda pi'gubatan.

Nan U'upihyal David
(I Chron. 18:14-17)

¹⁵ Hidin nun'ap'apuwana David hi an amin hinan holag Israel ya nahamad di inatnan numpapto'.

¹⁶ Ti hi Joab an imbaluy Zeruah di numbalinonah ap'apun an amin di tindaluna,
ya hi Jehoshaphat an imbaluy Ahilud di pento'nah gun umuy mi'hapit ay hiyan ali ta hiyay mangipa'innilah nan tataguh nan pohdon nan alih ma'ma'at.

¹⁷ Ya da Zadok an imbaluy Ahitub ya hi Ahimelek

an imbaluy Abiathar di Nabagtun Papadi,*
ya hi Seraiah di niyokodan an amin nan
pohdon nan ali an mitudo'.

- 18 Ya hi Benaiah an hina' Jehoiada di ap'apun nan
guwalyan David an ali an ma'alih Himpam-
pun an Kereth ya Himpampun an Peleth.
Ya nan udum an imbaluy David ya diday
bumadang ay amadan ali.

9

Da David ay Mephibosheth

¹ Wa han hin'algaw ya minahmahan David hi
un waday na'angang hinan holag Saul ti penhod-
nan ipattig di ama'ulayna ay hiya an dumalat din
nahamad an nunligwaanda ay Jonathan.

² Ya heden gutud ya dengngolnan wada han
baal din hi Saul an hay ngadana ya hi Ziba.
At impa'ayag David, ya inalinan hiyay, “He"ah
Ziba?”

Ya inalín Ziba di, “O ha"ín, Apu.”

³ At minahmahan David ay hiyah un wada pay
di holag Saul ta way atonan mangipattig hi aat
di ama'ulay Apo Dios ay hiya. Ya tembal Ziba
an inalínay, “Wadah Mephibosheth an imbaluy
Jonathan, mu napilay.”

* **8:17** Hidin nun'alian David ya duwadan Nabagtun Papadi an ta'on un paniaw ti hi Zadok ya impapto'na nan Tuldán Abung ad Gibeon an awadan nan gambang an pun'onngan (I Chron. 16:39-42), ya hi Abiathar ya impapto'na nan Tuldán Abung ad Jerusalem an awadan nan Kahon an Nittuwan di Uldin Apo Dios (I Ki. 2:26) ta la'tot ya nan holagna an hi Ahimelek di nangituluiy (I Chron. 18:16). Mu hidin nun'alian Solomon ya inaanah Abiathar, at anggay hi Zadok hi nangituluiy hi haadna (I Ki. 2:26-27).

⁴ At minahmahan David di awadana. Ya inalin Ziba di, “Wah dih abung Makir an imbaluy Ammiel hidid Lo Debar.”

⁵ At nunhonag hi David hi immuy nangawit ay Mephibosheth.

⁶ Ya unat goh nidadong hi Mephibosheth an imbaluy Jonathan an ap'apun Saul hi wadan David ya nunluung hi hinagangnah pange'gonanan hiya. Ya inalin David ay hiyay, “He”ah Mephibosheth?”

Ya tembalnan inalinay, “Oo, Apu Ali, ha”in.”

⁷ Ya inalin David ay hiyay, “Maphod ta im-mali'a! At adi'a tuma'ot ti ipattig'uy ama'ulay'un he”an dumalat di nunligwaanmin amam an hi Jonathan. Ya ipabangngad'un he”an amin din lutan Saul an hi apum, ya hitu mahkay hi abung'uy gunmu panganan.”

⁸ Ya nunluung goh hi Mephibosheth ay David, ya inalinay, “Un udot umat hituy nitagua', Apu Ali, ya ipattigana' hi ama'ulaymu an ten umata' hinan natoy an ahun mi'id di hulbina?”

⁹ At impa'ayag David hi Ziba an baal Saul, ya inalinan hiyay, “An amin nan luta ya gina'un Saul ya nan holagna ya ten impaboltan'un Mephibosheth.

¹⁰ At he”a, ya nan imbalaluymu, ya nan baal-muy mangipapto' ay danen lutana ta nan ma'alan bungan di mihabal ya indatyuy dagwan Mephibosheth an holag din ad baal ay he”a. Mu hi Mephibosheth ya ha”in di gunna pe”anan.”

(Hi Ziba ya himpulu ta lemay linala'ih imbalaluyna, ya duwampuluday baalna.)

¹¹ Ya inalin Ziba hinan Alin hi David di, “He"ay alimi, at an amin nan inalim ya unudo'.” At nete"an de ya nihinah Mephibosheth hi abung David an ay ohah nan imbabaluyna.

¹² Ya waday imbaluy Mephibosheth an lalain hi Mika di ngadana. At hi Ziba ya nan pamilyana ya numbalindah baal Mephibosheth.

¹³ At ta"on un napilay di duwan hu'in Mephibosheth mu ad Jerusalem di nihinana ti gun me"an hinan ali.

10

Hay Nangabakan David hinan holag Ammon (I Chron. 19:1-19)

¹ Ya palpaliwan ya natoy hi Nahash an alin nan holag Ammon, at nihukat han imbaluynan hi Hanun.

² Ya unat goh dengngol David an natoy hi Nahash ya inalinay, “Mahapul an ipattig'uy ama'ulay'un Hanun an umat hi ama'ulay din hi amanan ha"in.” At hennag David di immuy nannig ay Hanun ta ipa'inniladan mi'lungdayah David hinan natayan amana.

Ya unat goh dimmatongda din hennag David

³ ya inalin nan mumpangipangpanguluh nan holag Ammon hinan alidan hi Hanun di, “Unmu dan kulugon, Apu Ali, an hay immalian daten tatagu ya ta ipa'inniladan mi'lungdayah David hinan natayan amam? Unu manu ay hennagna dida ya ta munhi'imdah tun babluy tu'u ta ag'agay pangubatandan ditu'u?”

⁴ At nun'ipadpap Hanun din hennag David, ya nun'ih'ihanday godwan di hamayda, ya binangwahda din lubungda ta nun'egpong hi tipada ya unda pa'anamuton dida.

⁵ Ya dumalat enen na'at ya bimmainda an immanamut. Ya hidin nipa'innilan David henen na'at hidin hennagna ya nunhonag hi immuy nangalin dida an mihinadad Jericho ta engganay un umadu"oy nan hamayda ya unda umanamut.

⁶ Ya unat goh ininnilan mahkay nan holag Ammon an impabungotdah David at hiyanan tinangdananday duwampuluy libun tindalun di i'Aram* an nan wad Beth Rehob ya ad Zobah, ya ad Tob an himpulu ta duway libun tindalu. Ya ad Maakah an hinlibun tindalun hennag nan alida.

⁷ Ya unat goh dengngol David henen inatda at hennagnah Joab ya an amin nan tindaluna ta umuyda gubaton dida.

⁸ Ya numpundadaan nan holag Ammon hinan way buhu'an an miyuy hinan babluy ad Rabbah.† Ya nan i'Aram an nan nalpud Zobab, ya ad Rehob, ya ad Tob, ya ad Maakah ya diday nundadaan hinan nibataan hinan babluy.

⁹ Ya unat goh tinnig Joab an nidadaan nan pi'gubatandah appit di hinagangda ya hi appit hi bonogda at pinilina nan nun'ala'eng an tindaluna ta diday pi'gubatonah nan i'Aram.

¹⁰ Ya din udum an tindalu ya impipanguluna ay Abishai an hi agina ta diday umuy an mangubat hinan holag Ammon.

---

* **10:6** Unu nan iSyria. † **10:8** Hay ngadan ten siudad ad ugwan ya *Amman* an kapitulyud Jordan.

¹¹ Ya inalin Joab ay Abishai di, “Gulat ta abakon da'mih nan i'Aram ya immali ayu ta badangan da'mi. Mu wa ay ta tigo' an da'yuy abakon nan holag Ammon ya immali ami ta badanganmi da'yu.

¹² At mahapul an tumulid tu'un amin, ya adi tu'u tuma'ot! Ya ilaputan tu'un mi'gubat ta baliwan tu'u nan babluy tu'u an nan babluy goh nan Dios tu'u! Ya maphod ni' hi un nan pohdon Apo Dios di ma'at.”

¹³ Ya unat goh wan umuy da Joab ta gubatonda dida ya numpangalayawda.

¹⁴ Ya hidin tinnig nan holag Ammon an numpangalayaw nan i'Aram ya numpangalayawda goh ti timma'otda ay da Abishai. At numbanggad mah da Joab hi ad Jerusalem.

¹⁵ At nan i'Aram ya inabak nan holag Israel, mu na'amungda goh damdama

¹⁶ ti impa'ayag nan Alin hi Hadadezer din udum an tindalunan wah nan pangngel di Wangwang an Euphrates ta ni'yamungdah nan i'ibbadad Helam, ya hi Shobak an ap'apun nan tindalun Hadadezer di nangipangpangulun dida.

¹⁷ Ya hidin nipa'innilan David goh henen na'at at impa'amungnan amin nan tindalunan holag Israel. At binad'angda nan Wangwang an Jordan ta immuyda ginubat nan i'Aram hi ad Helam.

¹⁸ Ya inabakda goh dida, at numpangalayawda. Ya hay uyap di numpatoy da David ya pituy gahut hinan numpungkalesa, ya napat di libuh nan nundalan. Ya ta'on hi Shobak an nangipangpanguluh nan tindalu ya nidugah di hugatna, at natoy hidih nan nunggugubatanda.

¹⁹ Ya unat goh inninlan din a'alih nan babluy an hinakup Hadadezer an na'abakda at niddundan David.

At nete'an de ya timma'ot mahkay nan i'Aram an bimmadang hinan holag Ammon.

11

Hay Aat da David ay Bathsheba

¹ Hidin tiyalgaw an gun ayan nan a'alín mi'gubat ya hennag David hi Joab, ya nan udum an a'ap'apun di tindalu, ya nan tindaluna ta immuyda ginubat nan holag Ammon. At inabakda dida, ya innayundan lini'ub nan ongol an babluy ad Rabbah.* Mu na'angang hi David ad Jerusalem an agguy ni'yuy ay didah nan ni'gubatanda.

² Ya wada han ohan nahdom ya bimmangon hi David, ya immuy an mundaldallanan hinan nundotal an atap nan palasyu, ya inamangna han ma"apgoan an babain mun'amoh.

³ At nunhonag ta umuyna innilaon di ngadan den babai. Ya unat goh numbangngad din hennagna ya inalínay, "Henen babai ya hi Bathsheba an hina' Eliam an ahawan Uriah an holag Heth."

⁴ At immuyna impa'awit hinan baalna ta inyuydah awadana, ya enelo'na. (Ya heden gutud ya un pa"alpah nan inat Bathsheba an aat di alenehan di odol ti hiyah un pa"atdu' di matyamna.†) Ya unat goh nalpah henen na'at ya immanamut hi Bathsheba.

---

* **11:1** Hay ngadan ten siudad ad ugwan ya *Amman* an kapitulyud Jordan. † **11:4** Hiyah ne ma'ahhapul an innilaon ta adi tu'u nomnomon an nan inhabina ya holagna ay Uriah.

5 Ya nawadaan hi Bathsheba, at nunhonag hi immuy nangipa'innilan David an nunhabi hiya.

6 At nunhonag hi David hi immuy mangibagan Joab ta pa'anamutonah Uriah an holag Heth.

7 Ya unat goh nidadong hi Uriah ya hinanhanan David di aat Joab, ya nan tindaluna, ya hay aat nan gubat.

8 Ya unna mahkay alyon ay Uriah di, “Umanamut'a ni' hi abungyu ta mun'eblay'a.” Mu hidin limmahun hi Uriah hi palasyun David ya impiyunud nan aliy adawna.

9 Mu aggyu immanamut hi Uriah ti un at goh ne'yel'elo' hinan awadan nan guwalyah nan pantaw di palasyu.

10 Ya unat goh ininnilan David an aggyu immanamut hi Uriah at inalin David ay Uriah di, “Anaad ta aggyu'a immanamut ya wan nadnoy di ami'idmuh abungyu?”

11 Ya tembal Uriah an inalinay, “Nan i'ibba' an titindalun holag Israel ya tinaynanday pamilyada ta immuyda ni'gubat, ya wah di goh udot ay dida nan Kahon an Nittuwan nan Uldin Apo Dios! Ya ta'on un nan ap'apumi an hi Joab ya nan udum an a'ap'apun di tindalu ya wah didah nan gubat. Ya un mah manun ha'in ti umanamuta' ta umuya' mangmangan, ya mangin'inum, ya ne'yelo'a' hi ahawa'? Ibaga' an adi' ahan aton di umat hina!”

12 Ya inalin mah David ay hiyay, “Mihina'a mah hitud ugwan ta hi ma'et ya un'a umuy.” At nihinah Uriah did Jerusalem eden algaw.

13 Ya heden nabiggat ya inayagan David goh hi Uriah ta me"an ay hiya ta binutongna. Mu aggyu

damdama immanamut eden nahdom ti immuy goh ne'yelo' hinan guguwalya.

¹⁴ Ya heden nabiggat hi helhelong ya nuntudo' hi David ay Joab, ya impadona ay Uriah.

¹⁵ Ya hay intudo'na ya inalinay, “Etlodmuh Uriah ta hiyay mihinah nan awadan di atata'ot an gubat, ya tinaynanyuh di ta patayonda.”

¹⁶ At hidin ginubat da Joab nan ongol an babluy ad Rabbah ya hennagnah Uriah hinan awadan di nun'atulid an tindalun di buhul.

¹⁷ Ya bimmuhu' da din buhul eden babluy ta ginubatda nan tindalun din impangpangulun Joab. At pinatoyday udum hinan tindalun David an ta'on un hi Uriah.

¹⁸ At nunhonag hi Joab hi immuy nangipa'innilan David hinan na'at eden gubat.

¹⁹ Mu tinugun Joab hede han hennagna an inalinan hiyay, “Wa ay ta nalpah an impa'innilam hinan ali nan na'at

²⁰ ya mid mapto' ya bumungot, ya inalinan he"ay, Anaad tuwali ta immuy ayun neheggon an ni'gubat ay didah nan babluyda? Undan aggyuyu inilan ta'on unda wah dih nan na'allup ya numpana da'yu?

²¹ Ya undan aggyuyu ninomnom din hi Abimelek an hina' Jerub-Besheth[‡] an babaiy namatoy ay hiyad Thebez an pinuligna din batun gilingan hinan way allup ta ne'na ay Abimelek ta omod un natoy?[§] Ya anaad tuwali ta immuy ayu neheggon hinan allup? Umat ay hinay ibagan

---

[‡] **11:21** Hi Gideon (unu hi Jerub-Ba'al). [§] **11:21** Judg. 9:52-53.

nan ali ya alyom ay hiyay, Ta"on un nan tindalum an hi Uriah ya ni'yatoy.”

²² At immuy din hennag Joab ta imbaganan David din inalin Joab.

²³ An inalinan David di, “Bimmuhu'da din buhul, mu numpudugmi dida ta impabangngadmi didah nan way pantaw nan babluyda.

²⁴ Ya hidih nan allupday numpanaandah nan udum an a'ap'apun di tindalum ta natoyday udum an ta"on un nan holag Heth an hi Uriah.”

²⁵ Ya inalin David hidin hennag Joab di, “Alyom ay Joab ta adi numanomnom hinan na'at ti gagan-gaynay gubat an wada tuwalyi matoy. Alyom ay hiya ta ihamaddah pidwana ta abakonda nan buhul.”

²⁶ Ya unat goh dengngol Bathsheba an natoy hi ahawanan hi Uriah at kimmilakila.

²⁷ Ya unat goh gintudnay algaw an num-baluana* ya impa'ayag David ta numbalin hi ahawana. Ya palpaliwan ya nuntungaw, ya lala'i, mu hi Apo Dios ya agguyna penhod heden inat David.

12

Hay Nuntutuyuan David

(I Chron. 20:1-3; Psa. 51:1-19)

¹ At hennag Apo Dios han propetan hi Nathan ta umuyna alyon ay David di, “Wada han duwan linala'in nunhituh nan babluy an nan oha ya adangyan, ya nan oha ya nawotwot.

² Nan adangyan ya do'ol di kalniluna ya bakana,

---

* **11:27** Mid mapto' ya pitu an algaw (Gen. 50:10; I Sam. 31:13).

³ mu nan nawotwot ya mi'id am'amungit hi gina'una an un anggay han it'ittang an uyaw an lina'uana. Ya hinalimunahan den uyaw ta ni'yong'ongngol hinan imbabaluyna. Ya ne'ononah den kalniluh nan ononda, ya ni'yinumonah nan inumonda, ya ne'yel'ona an paddungnay babain imbaluyna.

⁴ Ya wada han ohan algaw ya nidatong han mangilin han adangyan an tagu, mu adyuwana din ohah nan animalna an golton hi ipihdana. Mu un at goh din oh'ohhan kalnilun din nawotwot di genlotna ta impihdanah din mangilina.”

⁵ Ya unat goh dengngol David henen na'at ya nidugah di bungotnan nen adangyan, at inalina Nathan di, “Ihapata' ay Apo Dios an matattagu an henen tagun nangat hi umat hina ya maphod hi un mapatoy!

⁶ Mu nan Uldin ya mahapul an huwalonah opat hi kalnilu nan ohan kalnilun innalna ti mi'id ahan di homo'na!”*

⁷ Ya inalina Nathan ay David di, “He"ah ne han tagu! At hiyanan inalina Apo Dios an Dios tu'un holag Israel di, Numbalino' he"ah alin nan holag Israel, at hiyanan binaliwa' he"ah din pamatayan Saul ay he"a,

⁸ ya impaboltan'un he"a din pun'ap'apuwan Saul ya ta"on un nan a'ahawana† ta numbalino' he"ah alin nan holag Israel! Ya gulat ta adi umanay hanan amin ya udma' pay!

⁹ Ya anaad ta agguymu inunud nan intugun'u ta nan nappuhiy inatmu? Ti impapatoytumh Uriah

---

* **12:6** Ex. 22:1. † **12:8** Bahaom nan footnote di II Sam. 3:7 ta innilaom di ma'at hinan a'ahawan di natoy an ali.

an holag Heth hinan holag Ammon, ya numben-tanam nan ahawana!

¹⁰ At dumalat nan agguymu nangunudan ay Ha" in ti inahawam nan ahawan nan holag Heth an hi Uriah ya umannung an gun waday mapatoy hinan holagmu!‡

¹¹ Ya umat goh hituy hinapit Apo Dios an in-alinay, Ibaga' goh ay he" a an waday ohah nan pamilyam hi mangidat hi numanomnomam ti pun'elo'na nan a'ahawam hinan mapatal an ta"on hi un panigtigan di tatagu.

¹² He" a ya mi' id di nanginnilah din inatmu, mu Ha" in ya iyabulut' un ma' at ay danen a'ahawam hinan mapatal ta innilaon an amin nan holag Israel!"§

¹³ Ya tembal David hi Nathan an inalinay, "Nidugah di numbahola' ay Apo Dios!"

At inalin Nathan di, "Oo, mu inaliwan Apo Dios nan numbaholam, at adi' a matoy.

¹⁴ Mu dumalat nan inatmu ya pihulon nan buhul hi Apo Dios, at hiyanan henen lala' in im-baluy muy matoy."

¹⁵ At immanamut hi Nathan.

Hay Natayan nan Imbaluy David

Ya impa' annung Apo Dios din inalina an nundoghonah den ung' unngan inyimbaluy David ay Bathsheba.

---

‡ **12:10** Hay nipa' annungana ya na' at ay Ammon an imbaluy na (II Sam. 13:28-29), ya na' at goh ay Absalom an imbaluy na (II Sam. 18:14), ya na' at goh ay Adonijah an imbaluy na (I Ki. 2:25).

§ **12:12** Hay nipa' annungana ya nitudo' hinan II Sam. 16:22.

16 Ya inal'alu' David hi Apo Dios ta iyadaognah den imbaluyna. At nunlangdu an wa ay ta nahdom ya nolo' hinan luta.

17 At immuy nan a'ap'apun di mumpuntamuh abungna ta al'alu'onda ta bumangon hinan nolo'ana ta olom ni' ya me"an ay dida, mu agguyna penhod.

18 Ya hidin miyapitun algaw ya natoy din ung'ungnga. Ya timma'ot nan baalnan nangipa'innilan hiya ti alyondah nomnomday, “Undan hiyadan ti hidin amatagun din ung'ungnga ya agguy na'al'alu', at namamah ad ugwan an natoy! Ya iniat ya waday atonah adi maphod hi odolnah un tu'u ipa'innilan natoy nan imbaluyna!”

19 Mu hidin tinnig David din baalnan umanab'abu'abda ya inolmanan natoy din ung'ungnga. At inalinan diday, “Undan natoy nan imbaluy'u?”

Ya invaliday, “Natoy, Apu.”

20 At bimmangon hi David, ya immuy nun'amoh, ya nunhugud, ya hinukatana din lubungna. Ya immuy hinan pundayawan ay Apo Dios ta nundayaw. Ya hidin immanamut ya nangan mahkay.

21 Ya hinanhanan nan baalnan hiyay, “Anaad ta umat hinay atom? Hidin amatagun nan ung'ungnga ya nunlangdu'a an adi'a mangan. Mu ad ugwan an natoy mahkay ya mangan'a!”

22 Ya tembal David an inalinalay, “Manu ay nunlangdua' ya limmugwalugwaa' hidin amatagun din ung'ungnga ya ta iyal'alu"un Apo Dios ta olom ni' ya igohgohana' ta adina iyabulut di atayana.

23 Mu ad ugwan an natoy ya adia' mahkay munlangdu. Ti undan damdama ibangngad'uy nitaguana? Udum hi algaw at umuya' hi wadana, mu hiya ya adi ahan mabalin an mumbangngad ay ha"in."*

Hay Nitungawan Solomon

24 At inal'alu' David hi ahawanan hi Bathsheba ta adi numanomnom. At enelo'na. Ya palpaliwan ya nawadaan goh, at nuntungaw, ya lala'i,† at ngadnanah Solomon.‡ Ya *pa'appohpohdon Apo Dios* henen ung'ungnga.

25 At hennag Apo Dios hi Nathan ta umuyna ibagan David an ngadnanah den ung'ungnga hi Jedidiah.§

Hay Nanakupan David ad Rabbah

26 Da Joab ay kogoh ya gunda ginubat nan holag Ammon hi ad Rabbah ta la'tot ya hinakupday panggelna.

27 At nunhonag hiyah immuy an nangipa'innilan David an inalinay, “Ginubatmi nan iRabbah, at ten hinakupmi nan alpuwan di danumda.

---

* **12:23** Hay itudun ten verse ya umuy ad abuniyan nan pa'ittungaw an natoy an imbaluy di kimmulug ti inila tu'u an hidiy immayan David. (Ya bahaom goh nan footnote di I Ki. 14:13 ta innilaom di aat nan pa'ittungaw an natoy an imbaluy di aggy kimmulug.) † **12:24** Na'at hidin 991 B.C. ‡ **12:24** Hay pohdonan ibaga ya *lenggop*. Mid mapto' ya hiyah ne ngadanah din nun'aliana. § **12:25** Hay pohdonan ibaga ya *pa'appohpohdon Apo Dios*. Mid mapto' ya hiyah ne ngadanah nan abung ya anggay.

28 At ad ugwan ya amungom nan udum an tindalu ta hogponyu ya ginubatyu nan babluy ta hakuponyu ta he"ay ma'al'ali an bo'on ha"in!"

29 At hidin impa'inniladan David ya inamungna nan tindaluna ta immuyda ginubat ad Rabbah, at inabakda dida, ya hinakupda nan babluy.

30 At innal David din balitu' an uklup nan alidad Rabbah an hay damotna ya tulumpulu ta opat di kilu an na'al'altian hi nanginan batu. Ya innal David, at impiyuklupdan hiya. Ya do'ol goh di hinamhamnah nan mun'apla'an an gina'uh nan babluy hi inyanamutda.

31 At hinakupdah den babluy, at pinilitda nan tatagun bimmabluy hidi an nuntamu an hay nanamuda ya nan lagadi, ya gabyun, ya nan wahay. Ya pinilitna goh dida ta numpelengdah miyammah abung. Ya umat goh hinay inatnah nan udum an babluy nan holag Ammon an hinakupda. At na'at an amin hatu ya unda mahkay mumbanggad hi ad Jerusalem.

13

Da Amnon ay Tamar

1 Hi Absalom an imbaluy David ya wada han ma"apgohan an aginan babain hay ngadana ya hi Tamar. Ya hi Amnon an oha damdaman imbaluy David* ya nidugah di pamhodnan Tamar.

---

* **13:1** Hi Amnon ya pangpangullun lala'in imbaluy David (II Sam. 3:2), at ninomnom nan tatagu an hiyay mihukat ay amanah un matoy.

² At la'tot ya nundogoh hi Amnon an dumalat di nanamhodnan Tamar. Mu gapu ta balahang hi Tamar at hiyanan waday mangiya'adug ay hiya.†

³ Mu wada han nala'eng ahan an ligwan Amnon an hi Jonadab an hina' Shimeah an agin amanan hi David.‡

⁴ Ya inalin Jonadab ay Amnon di, “Anaad ta un'a ay humihiggah abigabigat ya wan imbaluy da'ah ali? Undan adi mabalin hi ibaagmun ha" in di dumalat?”

Ya tembal Amnon an inalinay, “Ten un nidugah di pamhod'un Tamar an pogtang agi' an hi Absalom!”

⁵ At inalin Jonadab ay hiyay, “Hay atom ya momollo"ah nan olo'am an ay'a mundogoh ta wa ay ta umalih amam ta tigon da'a ya inalim ay hiyay, Honogom ni' han agi' an hi Tamar ta hiyay mangihaang hi ono' hitun awada', ya pinangana'.”

⁶ At inat Amnon din inalin Jonadab an nonollo' an ay mundogoh. Ta hidin immuy hi amanan hi David an mannig ay hiya ya inalinan hiyay honogonah Tamar ta hiyay umuy munhaang hi onona ya pinangana.

⁷ At inabulut David din inalin Amnon, at nunhonag hi immuy nangibagan Tamar ta umuy hi abung Amnon an mangidadaan hi onona.

⁸ At immuy hi Tamar hi abung aginan hi Amnon, ya wah din nolnolo'. Ya innal Tamar din

---

† 13:2 Mid biyang Amnon an umuy hi kuwaltun Tamar hinan palasyu an ta'on hi unda hin'agi ti paniaw ay didan Hudyun imbalaluy di ali. ‡ 13:3 Penghandan hin'agi.

alena, at nunhaang hi tinapay an wan titiggon Amnon.

⁹ Ya unat goh nalutu ya inyuy nan Amnon, mu agguy nangan.

Ya inalin Amnon di, “Palahunonyun amin nan wah tu!” At numpangalahundan amin an ammunah Tamar hi na'angang.

¹⁰ Ya inalinan Tamar di, “Iyalim hitu nan ma'an hi kuwaltu' ta panganona'.” At inyuy Tamar hi awadana.

¹¹ Mu unat goh inhigupna din ma'an ta panganona hiya ya unnaat goh len'om, ya inalinay, “Untaat molo!”

¹² Ya inalin Tamar ay hiyay, “Agi! Nappuhi ahan henen ninomnommun aton! At adia' piliton ti adi miyabulut di umat hina ay ditu'un holag Israel!

¹³ Ya hay pannig nin di tatagun ha"in? Ya ta"on goh un he"a! Undan adi'a goh mabainan hitun babluy tu'un holag Israel? At odolnah un'a umuy an mi'hapit ay amata, at inila' an abulutonon mun'ahawata!”

¹⁴ Mu adi dongdonglon Amnon din gun alyon Tamar, at gapu ta mabi'bi'ah hiya at pinilitnan enelo' hi Tamar.

¹⁵ Ya hidin nalpah ya nidugah di bohool Amnon ay Tamar an nidugdugah ya un din namhodnan hiya. At inalinan Tamar di, “Makak'ah tu!”

¹⁶ Mu inalin Tamar di, “Wa ay ta palahunona' ay he"a ya nidugdugah di abahoolam ya un nan inatmun ha"in!”

Mu adi dongdonglon Amnon hiya.

17 Ti unnaat goh inayagan di ohah nan baalna, ya inalinan hiyay, “Ipalahunmuh ten babai, ya intulbo'mu nan pantaw!”

18 At impapitaw nan baal hi Tamar, ya intulbo'na nan pantaw.

Ya hay inlulubung Tamar ede ya nan magayad ya na'al'altian an hiyah ne lubung nan babain balahang an imbaluy di ali.

19 At pini'in Tamar din lubungna, ya inloglog-nay dapul, ya gun umuy an kumila an empopnay angahna.

20 Ya unat goh tinnig aginan hi Absalom ya hinanhananan inalinalay, “Undan way inat agim an hi Amnon ay he"a? Agi', un ay way inatnan he"a ya adim iyal'ali ti ababain an hi agim damdama, at adi'a munlungdaya!” At nihina mah hi Tamar hi abung aginan hi Absalom an nidugah di lumungdalungdayaana.§

21 Ya unat goh dengngol nan Alin hi David henen na'at ya nidugah di bungotna.

22 Ya ta'on un hi Absalom ya nidugah di boholnan Amnon, at hiyanan agguy ni'haphapit ay hiya.

Hay Nangipapatayan Absalom ay Amnon

23 Unat goh naluh di duway tawon ya nadatngan heden gutud di pangipapukihan Absalom hi dutdut nan kalnilunah did Ba'al Hazor an neheggon hi ad Ephraim. At impa'ayagnan amin nan a'aginan linala'in imbabaluy nan ali.

---

§ 13:20 Adi paniaw hi un humigup hi Tamar hinan abung Absalom ti numpaddung di inada, mu hi Amnon ya nob'on di hi inana.

24 Ya hidin umuyna pangayagan ay amana ya nan u'upihyalna

25 ya inalin amanay, “Imbaluy'u, ta"omman ya adi ami umalin amin ta adi'a maligatan!” Ya ta"on un inlulud Absalom mu agguy inabulut amana.

26 Ya inalin goh Absalom di, “Gulat ta adim pohdon an mi'yali ya iyabulutmu mah ta mi'yalih agi' an hi Amnon.”

Ya inalin amanan hiyay, “Anaad ta gahin ahan un mi'yalih Amnon?”

27 Mu inlulud Absalom, at la'tot ya na'al'alu' nan ali, at inyabulutnah Amnon an mitnud hinan a'agina.

28 Ya tinutugun Absalom nan tatagunan inalinay, “Wa ay ta na'abbutong hi Amnon ta alyo' hi patayonyu ya pinatoyyu! ya adi ayu tuma'ot, at ha"in di okod. At mahapul an tumulid ayu, ya adi ayu munduwaduwa.”

29 At inunud nan baal Absalom din inalinah atonda, at pinatoydah Amnon. At din udumn nan imbabaluy nan ali ya numpangalayawda an numpuntakaydah mulda.*

30 Ya hidin wadandah nan dalan hi umanamutanda ya waday nahhun an nangipa'innilan David an pinatoy Absalom an amin nan imbaluyna an mi'id ah na'angang!

31 At natana'dog nan ali, ya nunhekhek nay lubungna, ya nunlu'bub hinan lutah punha'itan di nomnomna. Ya ta"on un din u'upihyalnan wah di ya nunhekhekda goh di lubungda.

---

* 13:29 Bahaom nan footnote di I Ki. 10:25 ta innilaom di aat ten animal.

³² Mu unat goh nidadong hi Jonadab an hina' Shimeah ya immuy ay David, ya inalinay, “Apu, aggyuda aya pinatoy an amin nan imbabaluymu an un anggay hi Amnon hi natoy! Ti hiyah ne tuwaliy ninonomnom Absalom an nete"ah din nangelo'anan aginan hi Tamar!

³³ At hiyanan adim kulugon, Apu Ali, nan impa'inniladan natoy an amin nan imbabaluymu ti un anggay hi Amnon hi napatoy!”

Hay Limmayawan Absalom

³⁴ Hi Absalom ya limmayaw hidin natayan Amnon.

Ya din guwalyah nan pantaw di palasyu ya tinangadnay do'ol an tatagun mundadyuh nan kalata an nalpud Horonaim, at immuyna imbagah nan ali.

³⁵ Ya inalin Jonadab hinan aliy, “Tigom an immannung nan inali' ti na'uyda nan imbabaluymu!”

³⁶ Ya unna pa'ippada'puh nan hinapitna ya nidadong nan imbabaluyna an ahikikilada, ya ta'on unda David ya nan u'upihyalna ya ni'kilada goh.

³⁷ At binigat ya gun ilungdayaan David din imbaluynan hi Amnon. Mu hi Absalom ya limmayaw an immuy ay Talmai an hina' Ammihud an alid Geshur.

³⁸ At nihinah dih tuluy tawon.

³⁹ Ya hi David ya la'tot ya niyunahan di punnomnomanah din natayan Amnon, at ninomnomna mahkay an umuy tigon hi Absalom.

14

Hay Numbangngadan Absalom ad Jerusalem

¹ Hi Joab ya inilanan nonomnomon nan alih Absalom.

² At hennagnay immuy nangawit hinan babain iTekoa an nundongol di abalinanan tumugun. At hidin dimmatong ya inalin Joab ay hiyay, “Munlubung'ah lubung di nabalalu, ya impattigmun munlungdaya'a ta paddungnay immannung an nabalalu'a. Ya adi'a munhugud ta paddungnay un nabayag di nabaluum.

³ Ya immuy'ah nan Alin hi David ta eka ibagan hiya nan inali' ay he"a.” At imbaag Joab din inalin nan babai.

⁴ At hidin immuy din babain iTekoa hinan ali ya nunluung hi hinagang David hi pange'gonanan hiya, ya inalinay, “Apu, badangana' ni!”

⁵ Ya inalin nan alin hiyay, “Hay ibadang'un he"a?”

Ya inalin din babaiy, “Natoy nan ahawa’,

⁶ ya waday duwan imbaluy'un linala'i. Mu wada han ohan algaw ya numpattoyдах nan punhabalan, ya mi'id ah taguh dih nangipa'ud ay dida, at natoy di oha.

⁷ Ya ad ugwan, Apu Ali, ya an amin nan tutulang ahawa' ya alyonday iyabulut'u nan imbaluy'u ta patayonda kogoh ti pinatoynah agina!*

---

* **14:7** Intudun nan Uldin Apo Dios an waday biyangndan mamatoy hinan pimmatoy (Num. 35:27; Deut. 19:11-13).

ta idat'u at mi'id ahan hulbin di nitagua! Ya mi'id goh di mamunat ay ahawa!"†

8 Ya inalin nan aliy, "Ta"omman ya immanamut'a ta okoda'."

9 Mu inalin goh din babaiy, "Apu Ali, ta"omman ya da'mih nan imbaluy'uy ad bahol,‡ mu ta bo'on he"a ya nan pamilyam!"

10 Ya tembal nan alin inalinay, "Gulat ta waday tataguh umalin mana'ta'atot ay he"a ya ipa'innilam ay ha"in, at padana' dida ta adi da'yu ta'ta'ton."

11 Ya inalin goh nan babaiy, "Wa ay ta umat hina ya ibagam ni' ay Apo Dios an Dios tu'u ta adina iyabulut nan ninomnom nan a'agin ahawa' hi pamatayandah nan imbaluy'u! Ti wa ay ta atonda at nidugdugah di pumbaholanda!"

Ya inalin David ay hiyay, "Ihapata' ay Apo Dios an matattagu an mi'id ahan ah nappuhih ma'at hinan imbaluymu!"

12 Ya inalin goh din babaiy, "Anuhana' ti waday oha goh hi ibaga' ay he"a."

Ya inalin nan aliy, "Ngadan ne?"

13 Ya inalin din babain hiyay, "Ongol di homo'mun ha"in ti inalim di atom di umat hinan ha"in. At ugguh mah ta atom goh di umat hinah nan i'ibbam an tatagun Apo Dios? Ongol an bahol tun inatmu ti mi'id di homo'muh nan imbaluymu an adim pa'anamuton!"

---

† 14:7 Intudun goh nan Uldin Apo Dios an mahapul an minayayun nan pamilya, at mahapul an waday ohan matagu (Deut. 25:5-6; Ruth 4:10). ‡ 14:9 Henen bahol ya nan aggyuda nangi-papatayan hinan pimmatoy ti hay inalin di Uldin ya mahapul an mapatoy.

14 Ya intuluynan inali goh di, “An amin tu'u ya immannung an matoy tu'u. Ya hay atoy ya paddungnay danum an wa ay ta nihiit hinan luta ya adi mabalin an akupon. Mu hi Apo Dios ya adi mabalin an namaag ya inlahhinay ohan tagu ay Hiya, mu atonay abalinana ta mumbanggad henen tagun Hiya.

15 Ya hiyah ne gapunah immalia', Apu Ali, ta mi'hapita' ay he"a ta olom ya atom nan imbaga' ti gunna' ta'tota'ton hinan tatagu.

16 Ya olom ni' ya donglona' ta baliwana' ya nan imbaluy'u ta adida ni' patayon ta adi ahan ma'aliwan di ngadanmih tun babluy an indat Apo Dios ay ditu'un tataguna!

17 Ya nonomnomo' nan inalim an hiyay mangi-dat hi denol'u ti umat'ah nan anghel Apo Dios an inilam di maphod ya adi maphod. At hi Apo Dios ni' an Diosmuy minaynayun an bumadang ay he"a.”

18 Ya inalim David hidin babaiy, “Waday han-hana', mu ibagam di immannung.”

Ya tembal nan babain inalimay, “Agam, Apu Ali.”

19 At inalim David di, “Undan hi Joab di nannag ay he"ah tu?”

Ya tembal nan babain inalimay, “Oo, Apu, ya adi ihaut goh an hiyay nangitugun hinan inali'!

20 Manu ay umat hituy inatna ti pohdonan mipaphod nan ma'ma'at! Mu inila' an he"a, Apu, ya nanomnoman'a ti umat'ah nan anghel Apo Dios an inilanan amin di ma'ma'at hitun babluy tu'u!”

21 Unat goh nalpah hana ya impa'ayag nan alih Joab, ya inalinan hiyay, “Abuluto' nan pohdom hi ma'at. At umuymu awiton hi Absalom.”

22 At nunluung hi Joab hinan hinagang David ta e'gonana hiya. Ya inalinay, “Munyamana', Apu Ali, ta hemmo'a' ay he"a ti inabulutmu nan inali' hi atom!”

23 At immuy hi Joab hi ad Geshur ta inawitnah Absalom, ya inyanamutnad Jerusalem.

24 Mu inalin nan ali ay Joab di, “Mahapul an hay abungnay umayana ta bo'on hitun abung'u ti adi' pohdon an mumpattig ay ha"in.” At immanamut mah hi Absalom hi abungna ta hidiy nihihinnanan agguyna tintinnig hi amana.

Hay Ni'pohhodan Absalom ay David

25 Hinan holag Israel ya hi Absalom di ma"aphod an lala'i ti ma"aphod di pangod'odolna an mi'id ah ganitna.

26 Ya ma'ugtul di buu'na, at wa ay ta ipapukisna ya ingkiluna, ya hay damotna ya nahuluk hi duway kilu.

27 Ya tuluy linala'ih imbabaluyna,§ ya un ohay babain ma"apgohan an nginadnana ta hi Tamar.

28 At hi Absalom ya duway tawon di nihinanad Jerusalem, mu agguйда nuntigtiggawan ay amana.

29 At la'tot ya impa'ayagnah Joab ta hiyay honogonah umuy mi'hapit ay amanan hi David. Mu agguy immuy ay Absalom. At impa'ayagna goh, mu agguy damdama immuy hi Joab.

---

§ 14:27 Mid mapto' ya natoy daten tulun linala'i (II Sam. 18:18).

³⁰ At inalin mah Absalom hidin baalnay, “Umuyyu puulan nan payaw Joab an neheggon hinan payaw'u an natamman hi barle.” At inunud nan baal din inalin Absalom.

³¹ At immuy hi Joab mahkay hi abung Absalom, ya inalinay, “Anaad ta pinuulan nan baalmuy payaw'u?”

³² Ya tembal Absalom an inalinay, “Inilam an numpidway nangipa'ayaga' ay he"a ta eka mi'hapit ay ama, mu agguy'a immali! Ya anaad tuwali ta immali'an nangawit ay ha" in ad Geshur? Odolnah unna' agguy inyalih tu ta hidi tuwaliy nihina! Pohdo' an tigon hi ama ta un ay way bahol'u ya impapatoya' at udot ay hiya!”

³³ At immuy mah hi Joab hinan ali, ya imbaagnan amin din inalin Absalom ay hiya. At impa'ayag mah nan alih Absalom ta immuy hi awadana, ya nunluung hi hinagang amana, ya nun'ungnguda.

15

Hay Nunnomnoman Absalom an Mamakak ay David

¹ Ya unat goh mangmangnguy di timpu ya wa'adyaan inummal hi Absalom hi kalesanan punluganan di mi'gubat ya nan do'ol an kabayuna. Ya wadada goh di nalema an tatagunan mangipangpangulun hiyah un way umayana.

² Ya gun mangag'agan bumangon hi Absalom hinan helhelong ta umuy tuma'ta'dog hinan kalatan miyuy hinan pantaw di allup hinan babluy.

Ta wada ay di tigonah maluh an umuy mundiklamuh nan ali ya inalawahna ta hanhananay nalpuwanan babluy. Ta alyona ay di, “Ohaa' an holag Israel,”

³ ya alyon Absalom ay hiyay, “Immannung henen umuymu idiklamu, mu mi'id ah ohah pento' nan alih mangipanuh hinan diklamum!”

⁴ Ya innayunan inaliy, “Un adya ha'in di naptot' hi mumpanuh, at wada ay di umalih mundiklamu at ihamad'un ipanuh!”

⁵ Ya wa ay goh udot ta munluung nan tagu ta ipattignay pange'gonanan hiyaan inawalna, ya inungguna.

⁶ At umat hinay ina'inat Absalom hi an amin hinan holag Israel an umuy hinan alin mundiklamu ta olom ya ma'agay'ayandan hiya.

⁷ Ya naluh di opat hi tawon ya inalin Absalom ay amanay, “Iyabulutmu ni' ta umuya' hidid Hebron ta umuy'u ipa'annung din inhapata' ay Apo Dios hi ato'!

⁸ Ti hidin nunhituwa' ad Geshur hi ad Aram ya inhapata' an inali' di, Gulat ta iyabulut Apo Dios an ibanggada' ad Jerusalem ya umuya' hidid Hebron an mundayaw ay Hiya.”

⁹ At inyabulut David. At immuy hi Absalom ad Hebron.

¹⁰ Mu nonong ya hennag Absalom nan tatagun nitnud ay hiya ta immuyda impa'innilah an amin hinan holag Israel an invalidan diday, “Wa ay ta donglonyun gumangoh nan talampet ya nundedehehan ayun mangibugaw an mangalih, Hi Absalom di alid Hebron!”

11 Mu daden initnud Absalom an nalpud Jerusalem an duway gahut an linala'i ya aggyuda ahan inilah den ninomnom Absalom hi atona.

12 Mu impa'annung goh Absalom din inalina an mun'onong ay Apo Dios, at impa'ayagnah Ahithophel an iGiloh an ohah nan muntugtugun ay David.

Ya gunda dumo'ol di mi'tilup ay Absalom.

Hay Nakakan David hi ad Jerusalem

13 Ya wada han baal an immuy ay David, ya in-alinay, “An amin nan holag Israel ya mi'tilupdan Absalom!”

14 At inalin David hinan u'upihyalnan wah did Jerusalem di, “Mahapul an punnaudon tu'un lumayaw ta adi ditu'u ah'upan ay Absalom ta melwang tu'u, ya ta'on un nan tataguh tud Jerusalem!”

15 Ya tembal nan u'upihyal an invalidan hiyay, “An amin nan ibagam ay da'mi, Apu Ali, ya un-udonmi.”

16 At impadeh da David an limmayaw an didan amin hinan pamilyana ya nan u'upihyalna. Mu nan himpulun imbilangnah a'ahawana* ya na'angangdad Jerusalem ta ipapto'da nan palasyuna.

17 At nakak nan ali an didan amin hinan tatagun nitnud ay hiya ta engganay unda nidatong hinan poggog di babluy ad Jerusalem, ya inta'dogdah di,

18 ya impa'un'unnana nan u'upihyalna, ya an amin din guwalyana an Himpampun an Kereth ya Himpampun an Peleth, ya an amin din onom

---

* **15:16** Bahaom nan tulun footnotes di Sng. 6:8 ta innilaom di aat te.

di gahut an titindalunan ninitnud tuwalin hiyah din nakakanad Gath.

¹⁹ Ya inalin David ay Ittai an iGath di, “Ta'on hi un'a adi mi'yalin da'mi ti un'a bunag hitun babluymi, at mumbangngad'a ta middum'ah nan balbalun ali an hi Absalom!

²⁰ At adi mabalin hi un'a mi'yalin da'mih ad ugwan hinan umayanmi ti un'a pa"iddum. Ya hay oha goh ya mi'id di inila' hi pangipluyanmi, at mumbangngad'aat ta ipang'um nan i'ibbam! Ya halimunan ni' da'yun Apo Dios an dumalat nan pamhodna!”

²¹ Mu tembal Ittai an inalinay, “Thapata' ay Apo Dios an matattagu ya ay he"a an ali' an mimitnuda' ay he"ah an amin hi ayam an ta"on un hiyay dumalat hi ataya!”

²² At inalin mah David ay Ittai di, “Umat ay hinay pangalim at itu'u mah.” At ni'yuy da Ittai, ya nan i'ibbana, ya an amin nan pamilyada.

²³ Ya hidin nakakan da David hi ad Jerusalem ya amin din linauhandan tataguh di ya ahikikilada. Ya binad'ang da David nan Ginnaw an Kidron ta inipluydah nan mapulun.

²⁴ Ya nitnud ay dida goh nan Nabagtun Padin[†] hi Abiathar ya ta"on un nan padin hi Zadok an didan amin hinan holag Levi an nangdon hinan Kahon an Nittuwan nan Uldin Apo Dios. Ya enhopda din Kahon hinan way pingit di kalata, ya nun'onong hi Abiathar ta engganay unda napupuh an nun'akak nan tatagun David hinan babluy.

[†] **15:24** Bahaom nan footnote di I Sam. 22:23 ta innilaom di aatna an Nabagtun Padi.

25 Ya inalin David ay Zadok di, “Tigom ta mibangngad heten Kahon an Nittuwan di Uldin Apo Dios hinan babluy. Ya gulat ta iyabulut Apo Dios an mid al'alin ha"in at pumbanggadona' hinan babluy an ihinan ten Kahon.

26 Mu gulat ta adia' hom'on ay Apo Dios ya ta"omman at nundadaana' hinan pohdonan ma'at ay ha"in.”

27 Ya inalin goh David ay Zadok di, “Umat hituy aton tu'u: mahapul an mumbangngad ayun Abiathar hi ad Jerusalem an itnudmu nan imbaluymun hi Ahimaaz ya nan imbaluy Abiathar an hi Jonathan. Mu tigonyu ta bo'on da'yuy dumaladalat.

28 Ya nommonyu an ita'dogmih dih nan mapulun hinan way bumad'angan di taguh nan Wangwang an Jordan ta nangamung un way ipa'innilam hi ma'ma'at hinad Jerusalem.”

29 At numbangngad da Zadok ay Abiathar hi ad Jerusalem an inyattangda din Kahon an Nittuwan di Uldin Apo Dios ta hidiy nihinanda.

30 Mu da David ya nan i'ibbana ya nunti'iddah nan Duntug an Olibo an gunda lumugwalugwa an aggyuda numpunhapatus, ya nunhophopanday uluda ta ipattigdan munlungdayada.

31 Ya la'tot ya waday nangipa'innilam David an niddum hi Ahithophel‡ ay Absalom. At nun-

---

‡ **15:31** Hiya hi aman apun (unu lolon) Bathsheba (II Sam. 23:34), ya ohah nan muntugtugun ay David (I Chron. 27:33) ti nala'eng ya un nan udumnan tatagu (II Sam. 16:23). Ya manu ay tinaynanah David ta niddum ay Absalom ti aggyuna penhod nin nan inat David hi nangelo'anah nan ap'apunan hi Bathsheba, ya impapa-toyna goh hi Uriah an ahawana (II Sam. 11:1-27).

luwaluh David an inalinay, “Apo Dios, pumbalinom ni' hi mid hulbin nan itugun Ahithophel!”

³² Ya hidin nidatong da David hinan tulid di duntug an din gun pundayawan nan tatagun Apo Dios ya wah dih Hushai[§] an holag Ark an nun'ahekhek di lubungna, ya dapudapul di uluna.

³³ Ya inalin David ay hiyay, “Gulat ta mitnud'a ya mid damdamay ibadangmun ha"in.

³⁴ Mu ongol di ibadangmun ha"in hi un'a mum-banggad ad Jerusalem ta umuymu alyon ay Absalom an hiyay itamuam an umat hidin nuntamuam ay ha"in. Ya hay atom ya adim iyunnud hinan tugun Ahithophel.

³⁵ Ya ta"omman at wah di da Zadok ay Abiathar an bumadang ay he"a. Ya ipa'innilam ay didan amin nan donglom hinan palasyu.

³⁶ Ya wah dida goh nan duwan imbabaluyda an da Ahimaaz ay Jonathan an diday honogom hi mangipa'innilah nan pohdom an ipa'innilah ha"in.”

³⁷ At numbanggad hi Hushai an ligwan David hi ad Jerusalem, ya heden gutud an dimmatngana di dimmatngan goh da Absalom.

16

Hay Namadangan Ziba ay David

¹ Unat goh nagnad hi itang da David hinan tulid di duntug ya wah dih Ziba an baal Mephibosheth ya nan do'ol an dongki an waday nun'itakay hi duway gahut an tinapay, ya hinggahut hi

---

§ 15:32 Hiyay nahamad an ligwan David (I Chron. 27:33).

nun'abungul an raysin,* ya hingгахut hinan pa'appugah an bungan di fig, ya han bayah an nittuh nan lalat.

² Ya inalin David ay Ziba di, “Anakkayah udot hana?”

Ya inalin Ziba di, “Danen dongki ya diday puntakayan nan familyam, ya hanan tinapay ya nan bungbungaan ya hay onon nan tindalum, ya nan bayah ya hay inumon nan way ma'ulaw hinan mapulun.”

³ Ya inalin goh David ay hiyay, “Hay wadan mah Mephibosheth an ap'apun Saul an ad baal ay he"a?”

Ya tembal Ziba an inalinay, “Wah di man hi ad Jerusalem ti hay ninomnomna ya mibangngad ay hiya din pun'ap'apuan din hi apunan hi Saul.”

⁴ Ya inalin David ay Ziba di, “Un ay umat hina at an amin nan nipaboltan ay Mephibosheth ya bagim.”

Ya tembal Ziba an inalinay, “Munyamana', Apu Ali, ya mun'amlonga' ta denlona' ay he"a!”

Hay Aat da David ay Shimei

⁵ Ya unat goh wan nidadong da David hi ad Bahurim ya wada han lala'in tulang din hi Saul an hi Shimei an hina' Gera. Ya ni'dammu an taganay idut ay David.

⁶ Ya tempanah batuh David ya an amin nan u'upihyalna an ta'on un wagwada din nun'abagtun tindalu ya din guwalyan David an nunli'ub ay hiya.

---

* **16:1** Hiyah ne nalyaw an greyp.

⁷ Ya gunna ibugaw an mangidut ay David an alyonay, “Makak’ah tu ti mid hulbim an tagu an un’a hay pumatpatoy!

⁸ Tigom an imballoh damdaman Apo Dios ay he”a nan namloham hinan pun’ap’apuwam Saul, ya nan namatayam ay hiya, ya nan pamilyana! At nen impaboltana nan pun’ap’apuwam hinan imbaluymun hi Absalom! He”a damdamay nama”ih nitaguam an pumatpatoy!”

⁹ Ya hi Abishai an hina’ Zeruiah ya inalinah nan Alin hi David di, “Anaad udot ta umat hinay punhaphapit nen mi’id di hulbinan tagun he”a? Iyabulutmu dan ta umuy’u putulan di uluna!”

¹⁰ Mu inalinh nan Alin hi David di, “Ta”omman ya okoda’, ya adi ayu me’me’yat an holag Zeruiah ti mid mapto’ ya un hiyah ne inyabulut Apo Dios, at mi’id abalinh tu’un mangipadinong ay hiya.

¹¹ Ya undan adiyu tigon an ta”on un han potog an imbaluy’u ya patayona’? At inyal’allana ahan eten tagun nalpuh holag Benjamin! At okod hiyah nan atona, ya adiyu ipaway pangidutanan ha”in ti ini nongkay ya un hi Apo Dios di nangiyabulut!

¹² At okod hi Apo Dios hitun holholtapo’, at olom ni’ ya hom’ona’ ay Hiya, ya numbaliang hi maphod henen idutnan ha”in.”

¹³ At intuluy da David ya nan i’ibbanan gun mundalan, ya gun mun’iyu’unud hi Shimei an taganay idut an gunna tapon hi batu ya nan hupu’ hi David.

¹⁴ Ya unat goh nidatong da David hinan ayanda ya nidugah di benlayda, at nun’eblayda.

Hay Nihinan Absalom ad Jerusalem

15 Ya wan da Absalom ya nan i'ibbana ya dimatongda kogoh hi ad Jerusalem an ni'yibbadah Ahithophel.

16 Ya immuy dinamun Hushai an nan nahamad an ligwan David hi Absalom, ya inalinay, “Minay-nayun di pun'aliyam, Apu Absalom!”

17 Ya inalin Absalom ay Hushai di, “Undan umat hinay aat di pangipattigam hi pamhodmuh nan ligwam? Anaad ta agguy'a nitnud ay hiya?”

18 Ya inalin Hushai ay Absalom di, “Agguya' ni'yuy ay hiya ti he"ay pento' Apo Dios ya nan holag Israel hi ali, at he"ay itamua'.

19 Ti intamua' hi amam hidin hiyay ali, at ad ugwan ya he"a goh itamua'!”

20 At nunligguh hi Absalom ay Ahithophel ya inalinay, “Ten wah tu tu'u, at hay punnomnommu?”

21 Ya tembal Ahithophel an inalinay, “Hay atom ya eka elo' nan tinaynan amam an udum an a'ahawanan manalimun hinan palasyu. Ta way panginnilaan nan i'ibba tu'un holag Israel an numbalin'ah buhul amam, at umal'allay iddu-mandan he"a.”

22 At impiyamman Absalom di tuldah nan nundotal an atap di palasyu. At ininnilan nan holag Israel an enelo'na nan a'ahawan amanah di.

23 Ya heden timpu ya nan itugun Ahithophel di inunud Absalom an ay ihunay un hi Apo Dios di nalpuwan hanan tuguna. An umat hidin hopapna an inunud David goh hiya.

17

Hay Namalbaliyan Hushai ay Absalom

¹ Hay oha goh hi inalin Ahithophel ay Absalom ya inalinay, “Un gulat ta mabalin ya mumpili'ah himpulu ta duway libun tindalu ta pudugonda da David hi mahdom.

² Ta umuyda gubaton didah ad ugwan an nidugah di nablayanda ti mid di bi'ahda ta am-munah tuma'tanda, ya numpangalayawdan amin nan i'ibbana ta ammunan nan alih patayonda.

³ Ya nun'ibangngadda nan ni'yibbanah tu ti mi'id mahkay apuda ti un oha han tagun pohdom an ipapatoy, at mi'id ma'at hinan udum.”

⁴ Ya ma"amlong hi Absalom ya an amin nan mangipangpanguluh nan holag Israel eden ni-nomnom Ahithophel an aton.

⁵ Mu inalin Absalom di, “Ipa'ayagyuh Hushai an holag Ark ta donglon tu'u kogoh di hapitona.”

⁶ Ya unat goh immuy hi Hushai ya imbagan Absalom ay hiya din inalin Ahithophel. At inalinay, “Hay punnomnommun ne? Unudon tu'u, unu adi? Gulat ta adi tu'u ya hay pi'yalim hi aton tu'u?”

⁷ Ya inalin Hushai ay Absalom di, “Henen intugun Ahithophel ya adi maphod hi un tu'u unudon ad ugwan.

⁸ Ti inilam an hi amam ya nan i'ibbana ya nun'ala'engdan mi'gubat, ya atata'otdan umatdah nan ommod di bear hi un way mangilayaw hi imbaluyna! Hay oha goh ya hi amam ya do'ol di ene'damnah gubat, at inila' an adi middum hinan i'ibbanah nan mahdom.

⁹ Ya ad ugwan ya mid mapto' ya inhamadnan nipo"oy hinan way lingab unu hinan way lugal an nahamad hi ipo"oyan. Ya gulat ta da amam an hi David di mahhun an mangubat hinan titindalum,

at waday matoy, ya wada ay di mangngol at alyondaan na'abak tu'u!

¹⁰ At ta'on hi un nan nun'atulid an titin-dalum an ay layon an mi'id ta'tana ya tuma'otda damdama ti an amin tu'un holag Israel ya inila tu'un nala'eng hi amam an mi'gubat, ya natulidda nan i'ibbana.

¹¹ At hay itugun'uh atom ya amungom nan holag nan i'ibba tu'un Israel an mipalpud Dan hi engganad Beersheba* ta do'do"ol tu'un umuy mi'gubat an umat hi ado'ol di panag hinan baybay an adi mabilang. Ya he"ay mangipangulun da'mi.

¹² Ta umuy tu'u gubaton dida an ta'on hi ngadan di awadanda, ya gubaton tu'u didan amin ta mipaddung hinan aton nan dulnuh nan lutan hinaponan amin ta mi'id di ma'angang ay dida!

¹³ Ya ta'on hi unda mipo"oy hinan nihamad di allupna an babluy ya negob tu'un amin an holag Israel ta ba'ahon tu'uy allup nen babluy ta engganah un mi'id ma'angang!"

¹⁴ Ya inyunnud Absalom ya nan i'ibbanan holag Israel an wah dih nan intugun Hushai. At umat hidiy na'at ti adi pohdon Apo Dios an ma'unud nan makulug an intugun Ahithophel ti penhodnan hay nappuhiy ma'at ay Absalom.

Hay Limmayawan David

¹⁵ At immuy hi Hushai ay da Zadok ay Abiathar an Nabagtun Padi ta inulgudna din intuguna ya din intugun Ahithophel ay da Absalom ya nan a'ap'apun nan holag Israel.

---

* **17:11** Bahaom nan footnote di II Sam. 3:10 ta innilaom di aat daten duwan lugal.

16 At inalinan diday, “Punnaudonyun munhonag hi umuy mangipa'innilan David ta adida umiyan hi ad ugwan an mahdom hinan way bumad'angan hi miyuy hinan mapulun! Mu mahapul an bumad'angda ti mid mapto' ya ma'ah'upanda, ya pinatoyda nan ali ya an amin nan tatagun ni'yibbana!”

17 Ya da Jonathan ay Ahimaaz ya wah didan munhohhood hinan way Ginnaw an En Rogel ti adida pohdon an waday mannig ay didad Jerusalem, at nan tagala di gun umuy ay didan mangibaag hinan way ma'ma'at ta dida kogoh di umuy mangipa'innilan David.

18 Mu wada han ungan lala'in nannig ay dida, at immuyna impa'innilan Absalom. Ya hidin ininilan da Jonathan ay Ahimaaz at limmayawda ta immuydah nan abung han in'inniladan tagud Bahurim an waday bubun hinan gettawna ta hidiy nipo"oyanda.

19 Ya nunhophopan han babain ahawan den lala'i din bubun, ya inhapuynay elek ta adi ma'immatunan hi un waday nipo"oy hidi.

20 Ya unat goh nidadong nan titindalun Absalom eden abung ya hinanhanandah nan babai eden abung da Ahimaaz ay Jonathan. Ya inal in din babaiy, “Binad'angda nan ginnaw.” At immuyda nun'anap dida, mu mi'idda, at numbanggaddad Jerusalem.

21 Ya unat goh nakakda din mun'annapan ya bimmuhu' mahkay da Jonathan ay Ahimaaz hinan nipo"oyanda, at immuydah awadan da David, ya impa'inniladan hiya din inal in Hushai.

At inaliday, “Punnaudonyun bumad'ang hinan wangwang!”

²² At bimmad'ang da David ya din i'ibbanan nitnud ay hiyah din Wangwang an Jordan eden nahdom ta unat goh wan mun'awawa'ah ya bim-mad'angdan amin.

²³ Ya hidin ininnilan Ahithophel an agguy inunud Absalom din intuguna at nuntakay hidin dongkina ta immanamut hi babluyda. At pinanuhnan amin di ma'ma'at hinan nunhituwana ya un mumbet'ol ta natoy.† Ya inlubu'dah din nilubu'an din o'ommodna.

Hay Dimmatngan da David hi ad Mahanaim

²⁴ Nidatong da David hi ad Mahanaim ya un bad'angon da Absalom ya nan titindalunan holag Israel nan Wangwang an Jordan.

²⁵ Hay pento' Absalom hi nihukat ay Joab an nangipangpanguluh nan tindaluna ya hi Amasa an imbaluy Jether an nalpuh holag Ishmael an ahawan Abigail an hina' Nahash an hi agin Zeruah. Hi Zeruah ya hi inan Joab.‡

²⁶ Ya nungkampu da Absalom ya nan titindalunad Gilead.§

²⁷ Ya da David ay ya hidin dimmatngandad Mahanaim ya inapngan da Shobi an hina' Nahash an

---

† **17:23** Manu ay numbet'ol ti (1) munha'it di punnomnomana ti agguy inunud Absalom nan intuguna, ya (2) inilana an umannung an ma'abak hi Absalom an dumalat nan nangunudanah nan intugun Hushai ti mid di immanungana, ya (3) gapu ta na'abakda at ninomnom David an ipapatoy hiya ti din'ugna hiya. ‡ **17:25** Hi Amasa ya penghandan hina"agi ay da Absalom ya hi Joab.

§ **17:26** Ad Gilead ya nunheggonda ahan hi ad Mahanaim.

holag Ammon an nunhitud Rabbah, ya hi Makir an hina' Ammiel an iLo Debar, ya hi Barzillai an iRogelim hi ad Gilead.

²⁸ Ya nun'iyuyday uloh, ya duyu, ya bangan uklit. Ya ta"on un nan ononda an wheat, ya barle, ya alena, ya nan nahanglag an wheat ya alena, ya nan udum an mihda an umat hi oldeh,

²⁹ ya nan danum di alig, ya nan gatas, ya cheeze. Ya wada goh di kalniluh indatda ti iniladan na"ablayda, ya nahinaanganda, ya na'uwawdah nan nundalanandah nan mapulun.

18

Hay Na'abakan ya Natayan Absalom

¹ Ya inamung David nan titindaluna ta inuhi'uhigna didah hinlilibu ya hinggagahut. At nan hinlilibun tindaluan waday napt'o' hi ap'apuda, ya umat goh hinah nan hinggagahut an waday ap'apuda.

² At nun'atluona dida ta impangulun Joab di ohan pampun, ya hi aginan hi Abishai di oha, ya hi Ittai an iGath hinan miyatlun pampun. Ya inalinan diday, "Ta"on un ha"in ya mi'yalia' ay da'yun umuy mi'gubat."

³ Mu inalun din tindalunan hiyay, "Ta"on hi un'a adi mi'yali ti immannung an he"ay nabalul hinan buhul an ta"on hi un ami ma'abak ta lumayaw ami ya mid hulbinan dida. Ya ta"on hi matoy di godwan da'mi ya mid damdamay hulbinan dida ti hay balulmun dida ya paddungnay himpuluy libun tindalu! At odolnah un'a munnonong hitun babluy ta mahapulmi ay di badang ya un'a munhonag hi bumadang ay da'mi."

⁴ At inalin David di, “Hiyah ne ay pohdonyuh ato' ya hiyay unudo'.”

At timma'dog hi David hinan way pantaw di babluy an wan umuyda din tindalunan na'uhi'uhig hi linibu ya ginahut.

⁵ Ya imbugawnan nangalin da Joab, ya hi Abishai, ya hi Ittai di, “Tigonyu ni' ta adiyu patayon hi Absalom!” At an amin nan tindalu ya dengngoldah den inalin David hinan mangipang-panguluh nan tindaluna.

⁶ At hidin immuyda ya nunggugubatdah nan i'ibbadan holag Israel an tindalun Absalom hinan inalahan ad Ephraim.

⁷ Ya inabak nan tindalun David nan i'ibbadan holag Israel an nunheglay natoy eden algaw an umuy hi duwampuluy libu.

⁸ At ta"on un hinan udum an numbabluyan nan holag Israel ya nunggugubatda. Mu do'do'ol di nun'a'atoy hinan inalahan ya un nan napatoy hinan nunggugubatanda.*

⁹ Ya hin'alina ya dinamun Absalom nan tindalun amanan hi David, at limmayaw an nuntatakay hinan mulna.† Mu hidin naluh nan mulnah nan ayiw an oak ya nihabut di buu' Absalom hinan hapang, at inayunan numbibittayun, ya wan gun lumayaw din mulna.‡

¹⁰ Ya waday ohah nan tindalun David an nan-nig, at immuyna imbaag ay Joab an inalinay,

---

* **18:8** Mid mapto' ya hay natayan di udum ya dumalat nan umalat an a'animal, unu nun'agahda, unu nun'ahablutda, unu na'ulaw di udum ti aggyuda inilay owondah inalahan. † **18:9** Bahaom nan footnote di I Ki. 10:25 ta innilaom di aat ten animal.

‡ **18:9** Manu ay ya adu"oy di buu'na (II Sam. 14:26).

“Apu, tinnig'uh Absalom an nitatayun hinan hapang di ayiw an oak!”

11 Ya tembal Joab an inalinay, “Anaad ta unmu tinnig ya agguymu hiya pinatoy? At idat'uy lagbum hi himpuluy palatah pihhu ya nan balikis di upihyal!”

12 Mu tembal din lala'in inalinay, “Ta'on ahan unna' idatan hi hinlibuh palatan pihhu ya adi' ahan patayon nan imbaluy di ali! Ti dengngol tu'un amin din inalin nan alin he"a, ya hi Abishai, ya hi Ittai an inalinay, Al'alu'o' ni' da'yu ta mid ni' ahan nappuhih ma'at hinan ungan hi Absalom!”

13 At gulat ta pinatoy'u ya undan hiya udot un adi innilaon nan ali, ya inila' an bo'on he"ay mabaholan ti ha"in!”

14 Ya inalin Joab ay hiyay, “Mid di hulbin di pi'hapitan ay he"a!” At innalnay tuluh gayang, ya immuy hi awadan Absalom ta ginayangna an nitatayun hinan ayiw.

15 Ya immuyda goh din himpulun guwalyan Joab, ya minamadan nunggayang hi Absalom, at natoy.

16 At impagangoh Joab din talampet ta idinong din tindalunan mamdug hinan i'ibbadan holag Israel.

17 At enhopda din odol Absalom, ya inunugdah din maluhung an bituh nan inalahan, ya nuntaponandah do'ol an batu. Ya numpangalayawda din holag Israel an initnud Absalom an numpanga'anamutda.

18 Hay oha goh hi inat din hi Absalom ya impiyammanah nan Nundotal an Lutan di Ali

han ongol an batu an umat hi tu'ud. Ta impehel-helnay ngadanah di ta panginomnomandan hiya ti mi'id di imbaluynah mamunat hi ngadana. § Ya engganad ugwan ya wagwadah den panginomnomandan hiya.

Hay Nungnguhuan David ay Absalom

¹⁹ At hi Ahimaaz an hina' Zadok ya inalinan Joab di, “Maphod hi un'u ipa'innilan David heten namaliwan Apo Dios ay hiyah nan buhulna!”

²⁰ Mu inalin Joab ay hiyay, “Bo'on ad ugwan di pangipa'innilaam hinan ali ti natoy nan imbaluyna.”

²¹ Ya inalin Joab hinan baalnan iCush* di, “Umuymu ipa'innilan David nan na'at.” At nunluung heden baal ay Joab hi pange'gonanan hiya ya un umaygawel an umuy.

²² Ya impidwan Ahimaaz an hina' Zadok an nangibagan Joab hi, “Ta'on un ngadan di ma'at ay ha'in ya iyabulutmu ni' ta mangunuda' hinan iCush an umuy mangibaag hinan ali!”

Mu inalin Joab di, “Anaad ahan he'an imbaluy'u ta iluludmun umuy an oman ya way lagbum?”

²³ Ya inalin goh Ahimaaz di, “Ta'omman un mi'id mu ta iyabulutmun umuya'.”

At la'tot ya inyabulut Joab. At immuy hi Ahimaaz an nun'itagtagna an ene'wanah nan nundotal, at iniwangana din iCush.

²⁴ Ya wah din inum'umbun hi David hinan numbattanan di duwan pantaw nan babluy. Ya

---

§ **18:18** Mid mapto' ya natoy nan tulun linala'in imbalaluyna (II Sam. 14:27). * **18:21** Hay nalpuwana ya ad Ethiopia.

wah di nan guwalyah nan nundotal an atap nan duwan allup ta mun'am'amang, ya tinnigna han tagun tumagtatagtag an umuy ay dida.

²⁵ At nun'alih nan ali an impa'innilana den tinnigna.

Ya inalin David ay hiyay, “Gulat ta un oha ya olom man ya maphod di umalanan ipa'innila!”

Ya unat magadyuh umatam heden tagu,
²⁶ ya inamang goh den guwalya han ohan tagun gun tumagtag an umuy ay dida. At nun'ali goh hinan ali an inalinay, “Na'uy man goh di ohan tumagtatagtag!”

Ya inalin goh nan alin hiyay, “Olom ni' ya maphod di umalanan ipa'innila!”

²⁷ Ya inalin nan guwalyay, “Un ay hi Ahimaaz an hina' Zadok henen nahhun ti omod nan pun-tagtagtagna!”

Ya inalin nan alin hiyay, “Maphod henen tagu, at maphod goh di ipa'innilanan ha"in.”

²⁸ Ya unat goh wan dumatong hi Ahimaaz ya numbugaw hinan ali an inalinay, “Nangabak tu'u, Apu!” At nunluung hi hinagang David, ya inalinay, “Madayaw hi Apo Dios an Dios tu'un holag Israel ta na'abak nan mi'buhul ay he"a!”

²⁹ Ya inalin nan alin hiyay, “Olom ya mid al'alinal Absalom?”

Ya tembal Ahimaaz an inalinay, “Mid inila', mu hidin hennaga' ay Joab ta umalia' hitu ya inolma' an waday guluh na'at, mu agguy'u inila.”

³⁰ At inalin David ay Ahimaaz di, “Mahlig'ah na ta hodonta han umali.” At nahlig hi Ahimaaz.

³¹ Ya unat goh nidatong nan baal an iCush ya inalina goh di, “Apu Ali, olom ni' ya mundenol'ah

nan maphod an na'at ti hi Apo Dios ya binaliwan da'ah ad ugwan an algaw hinan mi'buhul ay he"a!"

³² Ya inalin goh nan alin hiyay, "Olom ni' ya mi'id al'alín Absalom?"

Ya tembal nan baal an inalinay, "Maphod ni' un nan na'at hinan imbaluymu ya ma'at an amin hinan buhulmu, Apu, ya an amin hinan mangat ay he"ah nappuhi!"

³³ Ya inolman nan Alin hi David di na'at hinan imbaluyna, at nidugah di nunlungdayaana. At immuy hinan kuwaltuh nan bagtun di allup an gun kimmilan inalinay, "Imbaluy'u! Imbaluy'u! Absalom! Odolna ni' ahan hi un ha"ín di natoy, mu ta bo'on he"a an imbaluy'u, Absalom!"

19

Hay Namahiwan Joab ay David

¹ Ya nipa'innila ay Joab an nidugah di punlungdayaan David an lugwalugwaanah Absalom.

² Ya unat goh dengngol nan titindalu an nidugah di punlungdayaan nan alih nan imbaluyna at mi'id din amlongda eden nangabakan-dan den algaw.

³ At namag ya unda didindinong an numbanggad ad Mahanaim an umatdah nan nabainan an adi mumpatpattig ti na'abak hinan gubat.

⁴ Ya wan hi David ya taganah kila an impupnay angahna, ya enlo'enlotnan gun mangalih, "Imbaluy'u! Imbaluy'u! Absalom!"

⁵ At hinumgop hi Joab hinan kuwaltun awadan David, ya inalinay, "Ad ugwan an algaw ya binainmun amin nan titindalum an nangibaliw ay

he"a, ya nan udum an imbabaluyumu, ya nan a'ahawam, ya ta"on un nan udum an imbilangmuh a'ahawam!

⁶ Undan nidugah di namhodmuh nan umi'ingol ay he"a ya un nan namhodmuh nan mamhod ay he"a? Henen inatmu ya impattigmuy adim pangibilangan hinan u'upihyalmu ya nan titindalum! Umamlong'a nin un da'miy natoy ta hi Absalom di matagu!

⁷ At umuy'ad ugwan ta ihapitam nan titindalum ti adim ay ya ten ibaga' ay he"a an ad ugwan an mahdom ya mun'akakdan amin ta mi'id ah ma'angang! At henen ma'at ay he"a ya nidugdugah ya un din hinoltapmu an nete"ah din hopapnah engganad ugwan!"

⁸ At immuy hi David an inumbun hinan way pantaw di allup den babluy. Ya unat goh dengngol din tatagun wah di nan ali at immuydan na'amung hi awadana.

Hay Numbangganan David ad Jerusalem

Mu din holag Israel an nangunud ay Absalom ya numpanga'anamutda.

⁹ Ya nunhahapit nan holag Israel an inaliday, "Nan Alin hi David di nangibaliw ay ditu'uh nan iPhilistia ya hinan udum an buhul tu'u. Mu ad ugwan ya limmayawda ta tinaynanda tun babluy an dumalat ay Absalom

¹⁰ an pento' tu'uh ali tu'u. Ya ten natoy hi Absalom hinan gubat, at undan adi mabalin an ibangngad tu'u tuwalih David ta hiyay ali tu'u?"

¹¹ Ya dengngol David heden inalida, at nunhonag hi immuy nangipa'innilan da Zadok ay

Abiathar an Nabagtun Padi ta umuyda ipa'innilah nan mumpangipanguluh nan holag Judah ta alyondan diday, “Umat hituy hinapit David an inalinay, Anaad ta da'yuy niyangunuh hi mangipabanggad ay ha'in hinan palasyu?

¹² Nomnomonyu an himpangapu tu'u an un ohay holag hi nalpuwan tu'u, at gulat at ya da'yuy nahhun an mangipabanggad ay ha'in!

¹³ Ya alyonyu goh ay Amasa di, Un'a dan bo'on nahamad hi tulang'u? Ad ugwan ya moltaona' ay Apo Dios hi un da'a adi pot'on ad ugwan ta he"ay ap'apun nan tindalu' ta he"ay mihukat ay Joab!”

¹⁴ At na'al'alu' an amin nan holag Judah, ya nun'oh'ohhada, at hennagday umuy mangipa'innilah nan ali ya hinan u'upihyalna ta umanamutdad Jerusalem!

¹⁵ At hidin umanamutan da David an wadadah nan Wangwang an Jordan ya na'amungda din holag Judah hi ad Gilgal ta damuwonda nan ali ya nan ni'yibbana, ya binadanganda didan bumad'ang hinan wangwang.

¹⁶ Ya hi Shimei an hina' Gera an holag Benjamin an nalpud Bahurim ya nunnaudonan nundadyu ta nitnud goh hinan holag Judah an immuy nana-muh nan Alin hi David.

¹⁷ Ya daden nitnud ay Shimei an holag Benjamin ya umuy hi hinlibu. Ya ta"on un hi Ziba an baal din hi Saul, ya nan himpulu ta leman linala'in imbabaluyuna, ya nan duwampulun tagalana ya nunnaudondan ni'yuy an nanamuh nan ali.

¹⁸ At binad'angda nan wangwang ta bim-madangdan nangibad'ang hinan pamilyan nan

ali ya nan udum an ipatamun nan alin dida.

Hay Nammo'an David ay Shimei

Ya unat goh bimmad'ang nan Alin hi David hinan Wangwang an Jordan ya immuy hi Shimei an hina' Gera ta nunluung hi hinagangna,

¹⁹ ya inalinay, “Apu, aliwam ni' di numbahola' ay he"ah din nanaynanyud Jerusalem! Adim ni' nonomnomon heden inat'un he"a!

²⁰ Abuluto' an numbahola' ay he"a, at hiyanan ha"in di nahhun ay da'min himpangapun a'apun Joseph an immalin manamun he"a, Apu Ali!”

²¹ Ya himmapit hi Abishai an hina' Zeruiah, ya inalinan David di, “Mahapul an mapatoy hiya ti inidu'idutan da'a an pento' Apo Dios an ali!”

²² Mu inalin David di, “Nidugah ayu ahan an linala'in imbabaluy Zeruiah! Undan adiyu nom-nomnomon nan numbanggada' an aliyun i'ibba' an holag Israel ad ugwan an algaw, at hiyanan mi'id di mipapatoy ad ugwan?!”

²³ At inalin nan ali ay Shimei di, “Ten ha"in di mangali an adi'a mipapatoy.”

Hay Nangipattigan David hi Ulayna ay Mephibosheth

²⁴ Ya hi Mephibosheth an ap'apun Saul ya ni'yuy an ni'damuh nan ali. Ya nete"ah din nakakan da David hi ad Jerusalem ya agguyna ahan inih'ihuan di hu'ina, ya agguyna ginidgidan di hamayna, ya agguyna goh inlobloba' di lubungna.

²⁵ At unat goh dimmatong an nalpud Jerusalem ta immuyna dinamu nan ali ya inalin nan alin

hiyay, “Anaad tuwali, Mephibosheth, ta aggu'y'a nitnud ay ha'in hidin nakaka'?”

²⁶ Ya tembal Mephibosheth an inalinay, “In-
ilam, Apu Ali, an linayahana' hinan baal'u an
dumalat di napilaya'. Ti inali' ahan ay hiyay
idadaana nan dongki' an itakaya' ta mi'yalia', mu
agguyna inunud!

²⁷ Ya un at goh hay aggu'y immannung di inali-
nan he"a an inalinay un'u adi pohdon an mi'yali.*
Mu inila', Apu Ali, an umat'ah nan anghel. At
atom nan inilam an maphod.

²⁸ Ti un gulat at impapatoy tuwali da'min amin
an pamilyan ama an ta"on un ha'in. Mu hay
inatmu ya inidduma' hi ohah nan panganom hi
abungyu. At undan way hapito' ay he"a, Apu Ali?”

²⁹ Ya tembal nan ali an inalinay, “Adim do'lon di
hapitom ti hay ninomnom'uh ma'at ya punggod-
wonyu ay Ziba nan lutan indat'un hiya.”

³⁰ Mu inalin Mephibosheth di, “Ta"on ya indat-
mun amin ay Ziba, at ta"omman ti ten numbangn-
gad'a, Apu Ali, an mi'id al'alín he"a!”

Hay Nangipattigan David hi Ulayna ay Barzillai

³¹ Ta"on un hi Barzillai an iGilead ya
nundadyun nalpud Rogelim ta immuy goh an
ni'damuh nan ali ta inibbaana didan bimmad'ang
hinan Wangwang an Jordan.

³² Hi Barzillai ya na'alla'ay an hay tawona ya
nawalu. Ya hiya ya adangyan ahan an tagu,
ya do'ol di imbadangnah nan ali an umat hi

---

* **19:27** II Sam. 16:3.

nangidatanah ma'an ay didah din awadandad Mahanaim.†

33 Ti hidin bumad'angandah nan wangwang ya inalin David ay hiyay, “Mi'yali'an ha" in hi ad Jerusalem ta ha" in di mangipapto' ay he" a.”

34 Mu tembal Barzillai nan ali an inalinay, “Ta"omman unna' adi mi'yali ti na'alla'aya' ahan,

35 ya ten nawaluy tawon'u, at higana' mahkay hanan pun'am'amlongan. Ya ta"on un nan ma'an ya ma'inum ya mi'id mahkay di tamtamna ay ha" in. Ya ta"on un nan pundongolan hinan mun'aphod an kanta ya mid mahkay donglo'. Ya unna' atman hay miyudu'dum hinan punligatam!

36 At adi mahapul an atom di umat hinan ha" in. Hay pohdo' ya mi'bad'anga' ay he" ah tun wangwang,

37 ya numbanggada' hi babluymi ta hidiy ataya' ta milubu'a' hinan nilubu'an din o'ommod'u. Mu wah tu tun baal'un hi Kimham an hiyay pi'yaliom, Apu Ali. At itnudmu ta okod'ah nan ipatamum ay hiya.”

38 Ya tembal nan ali an inalinay, “Maphod ta mi'yalih Kimham ay ha" in ta nan pohdom an pangipapto"un hiya di hiyay ato', at an amin nan pohdom goh an ato' ay he" a ya unudo'.”‡

39 At hidin bimmad'angdan amin hinan wangwang ya nun'ungngu da Barzillai ya hinan ali ya unda mahihiyan.

Hay Nunhohongngilan nan Holag Judah ya nan I'ibbadan Holag Israel an Gapuh nan Ali

---

† 19:32 II Sam. 17:27-29. ‡ 19:38 Bahaom nan footnote di Jer. 41:17 ta innilaom di na'at ay Kimham.

⁴⁰ At innaynayun da David an immuy ad Gilgal an initnudnah Kimham, ya an amin nan tindalun holag Judah, ya nan godwan nan tindalun holag Israel an din ibbadan bimmad'ang hinan Wangwang an Jordan.

⁴¹ Ya hidin dimmatong nan alih ad Jerusalem ya wa ayan immuy nan holag Israel hinan ali an inaliday, “Anaad ta nan tutulangmin holag Judah di nahhun an immalin nangibad'ang ay he"a, ya nan pamilyam, ya nan i'ibbam hinan Wangwang an Jordan?”

⁴² Mu himmapit nan i'ibbadan holag Judah an inaliday, “Manu ay ya neheggon di nitulanganmih tun ali. Ya anaad ta ammunan ne ya bumungot ayu? Undan way indatnah lagbumi? Ya undan numbaga amih ononmih nan ali?”

⁴³ Ya tembal nan i'ibbadan holag Israel an inaliday, “Un man himpulun holag ay da'miy wadah nan pun'alian David, at hiyanan da'miy way biyangnan mangitnud hinan ali! Ya undan agguyyu inilan da'miy nahhun an nunnomnom an pumbanggadon tu'u nan ali?!”

At agguyya dimminong an nunhohongngel, at himbubungot di aton nan i'ibbadan holag Judah an humapit.

20

Hay Ni'bohholan Sheba ay David

¹ Nipaddeh ya wah din niddum ay didad Gilgal han tagun un hay gumulguluy inilana an hay ngadana ya hi Sheba an hina' Bikri an holag

Benjamin. Ya nonong ya impagangohna din ta-lampet, ya init'u'nan inalinay,

“Bo'on hi David di ali tu'u
ti mi'id damdamay alan tu'uh lagbu tu'un
nen holag Jesse,
at adi tu'u mitnud ay hiya!

At ditu'un holag Israel ya way ohaan
mumpanga'anamut hi abungna!”

² At an amin nan holag Israel ya tinaynandah David ta nitnuddan Sheba an hina' Bikri. Mu nan holag Judah ya agguyda tinaynan nan alida, at intuludda hiyan mete"ah nan Wangwang an Jordan ta nangamung ad Jerusalem.

³ Ya unat goh nidatong hi David hinan palasyu an abungnad Jerusalem ya inayagana din himpulun udum an imbilangnah ahawana an din na'angang an nanalimun hinan palasyuna, ya inhinana didah nan ohan abung, ya impaguwalyana ta nipukukdah di. Ya indatnan amin di mahapulda, mu mi'id ah ohah enelo'nan dida an ayda nabalua. At hidiy nihihinnanda ta engganah natayanda.

⁴ At inalin nan ali ay Amasa di, “Ayagam nan titindalun holag Judah ta umalidah tuh ohhandi, ya ta"on un he"a ya mahapul an wada'a.”

⁵ At immuy nun'ayagan Amasa din titindalun holag Judah, mu agguy hiya numbangngad eden algaw an nitulag hi a'amunganda.

⁶ At inalin David ay Abishai di, “Hay inila' ya nidugdugah di nappuhih aton Sheba ay ditu'u ya un din inat Absalom! At ayagam nan tindalu' ta umuyyu pudugon hiya ti undan awni ta umuy

mihi'ug hinan na'allup an babluy, at adi tu'u pa'attiliw ay hiya!”

⁷ At nan tindalun Joab, ya nan guwalyan nan ali an Himpampun an Kereth ya Himpampun an Peleth, ya nan udum an tindalu ya impadeddad Jerusalem an impangpangulun Abishai ta umuyda pudugon hi Sheba an hina' Bikri.

⁸ Ya unat goh nidadongdah nan wadan di ongol an batud Gibeon ya nundammudan Amasa. Ya nitnud goh hi Joab an inlubungna din lubung di tindalu, ya waday nun'eh'otnah yu'uyu'. Ya heden ayanan mi'dammu ay Amasa ya nahu'nut din yu'uyu', ya nagah.

⁹ Ya inalin Joab ay Amasa di, “Hay aatmu, agi?”* Ya enedon Joab din agwan di ngamaynah din hamay Amasa ta unguona hiya.

¹⁰ Mu agguy inilan Amasa hi un waday yu'uyu' hi inodnan Joab hinan iggid di ngamayna, at tinubli' Joab di putuna, ya nun'ibu'lay hinan luta, at agguyna impidwan tinubli' ti natoy. Ya unat goh nalpah ya intuluy da Joab an hin'agi ay Abishai an namdug ay Sheba an hina' Bikri.

¹¹ Ya din ap'apun di tindalun Joab an immuy an timma'dog hinan wadan di odol Amasa ya nuntu'u' an inalinay, “Nan mamhod ay David ya hi Joab ya umali ayu ta mitnud tu'un Joab!”

¹² Ya niwawallang hinan gagwan di dalan din odol Amasa an na'amoh hi dalana. Ya unat goh tinnig din upihyal Joab an din numbugaw an alulungan din maluh din odol Amasa at immuy,

---

* **20:9** Da Joab ay Amasa ya penghandan hin'agi (II Sam. 17:25).

ya pini'ugna din odol Amasa ta imbataana, ya inulhana.

¹³ At unat goh nibataan din odol Amasa ya an amin din tatagu ya nitnudda ay Joab ta pudugondah Sheba.

¹⁴ Hi Sheba ya ene'wanan amin hinan babluy an hinakup nan holag Israel ta engganad Abel Beth Maakah. Ya an amin din holag Beri ya na'amungda ta nitnuddan hiyah nan babluy.

¹⁵ Ya unat goh dengngol nan tindalun nitnud ay Joab ad Abel Beth Maakah an wah di da Sheba at immuyda lini'ub heden babluy an awadan da Sheba. Ya nun'ammadah owonda, at tinu"utu"ulda din luta ta engganah un nipaddung hi inata'nang din allup den babluy. Ya wan din udum an tatagun nitnud ay Joab ya gunda pa"ion nan allup ta mikihul.

¹⁶ Ya wada han nanomnoman an babain wah nan allup nan babluy, ya nuntu'u' an inalinay, "Alyonyu ni' ay Joab ta umalih tu ta mi'hapita' ay hiya."

¹⁷ At inayagandah Joab ta immuy ay hiya, ya inalin din babai ay hiyay, "He"ah Joab?"

Ya tembal Joab an inalinay, "Oo, ha"in."

Ya inalin goh nan babaiy, "Donglom tun hapito', Apu."

Ya alyon Joab di, "Agam ta humapit'a."

¹⁸ Ya inalinay, "Hidin penghana ya gunda alyon di, Wa ay di adiyu pun'u'unnudan ya umuy ayu mumpatugun ad Abel. At hiyay gunda inat hi un way diklamu.

¹⁹ At da'mih tu ya malenggop ami, ya waday pun'u'unnudanmin holag Israel. Ya ten pa"ionyu

tun aptan an babluymi! Anaad ta pohdonyun pa"ion tun babluy Apo Dios?"

²⁰ Ya tembal Joab an inalinay, "Adi umat hinay ninomnommi!

²¹ Ti hay anaponmi ya han tagun hay ngadana ya hi Sheba an hina' Bikri an i'Ephraim ti hiyay nangete'te"an mi'bohhol hinan alimin hi David. At dapoponyuh nen tagu, ya inyaliyun da'mi ta way atonmin makak eten babluy."

Ya inalin nan babain Joab di, "Hodonyu ta ipa'wahmi nan ulunah nan pangngel di allup."

²² At immuy henen babaih nan tatagu, ya inhapitana dida, at inabulutda din intugunah atonda. At hay inatda ya pinutulanday ulun Sheba an hina' Bikri, at impa'wahdan Joab. At impagangoh Joab din talampet ta pangimmatunan nan tatagun mabalin an mumpanga'anamutda. Ya hi Joab ay ya numbangngad hi ad Jerusalem.

Nan U'upihyal David

²³ Hiyatuy u'upihyal David:

Hi Joab an ap'apun an amin nan tindalun di holag Israel,

ya hi Benaiah an hina' Jehoiada an ap'apun nan guguwalyan David an ma'alih Himpampun an Kereth ya Himpampun an Peleth,

²⁴ ya hi Adoniram an mangipapto' hinan mumpuntamu,

ya hi Jehoshaphat an hina' Ahilud di mangipa'innilah nan tataguh nan pohdon nan alih ma'ma'at,

²⁵ ya hi Sheva di niyokodan an amin di pohdon nan ali an mitudo',

ya da Zadok ay Abiathar di Nabagtun Padi,[†]
 26 ya hi Ira an iJair di oha goh an padin David.

21

Hay Apatayan nan Holag di A'apun Saul

¹ Hidin nun'alian David ya waday batel an natuntunud eden tuluy tawon, at nunluwaluh David ay Apo Dios ta ibaganay dumalat ta waday batel. Ya tembal Apo Dios an inalinay, “Manu ay waday batel ti nan numbaholan din hi Saul ti impapatoy na nan iGibeon. Mu hay mamolta ya nan holagna.”

² At impa'ayag David nan iGibeon ta ni'hapit ay dida. (Danen iGibeon ya bo'onda holag Israel ti didana din na'angang an agguy natoy hidin holag Amor an inhapatan nan holag Israel an adida patayon dida,* mu hidin nun'alian Saul ya pinatnaanan ipapatoy didan amin an dumalat nan nidugah an pamhodnah nan holag Israel.)

³ At inalin David hinan iGibeon di, “Hay pohdonyuh ato' ay da'yu ta aliwanyu din numbaholanmin holag Israel ay da'yu ta way atonyun mungwagah hinan tatagun Apo Dios?”

⁴ Ya invalidan David di, “Nan punha'itan di punnomnomanmi ay Saul ya nan holagna ya adi mapalgan hi pihhu unu balitu'. Ya mid goh di biyangmin mamatoy hinan malgom an holag Israel.”

[†] 20:25 Bahaom nan footnote di II Sam. 8:17 ta innilaom di anaad ta duwadan Nabagtun Padi.   * 21:2 Josh. 9:1-27.

Ya inalin David ay diday, “At hay pohdonyu mah hi ato'?”

⁵ Ya inaliday, “Din hi Saul an namatnan mamatoy ay da'mi an namhod hi un da'mi mi'idon hitun numbabluyanyun holag Israel

⁶ ya pohdonmi an idatmun da'mi nan pituh nan linala'in holagna ta umuymi patayon didah nan way pundayawan ay Apo Dios hi ad Gibeah an babluy din hi Saul an din pento' Apo Dios hi ali.”

Ya inalin nan alin diday, “Abuluto' an idat nan odowonyu.”

⁷ Mu nan ali ya agguyna ni'yidat hi Mephibosheth an imbaluy Jonathan ti dumalat din intulag da David ay Jonathan ay Apo Dios.

⁸ At hay inatna ya impa'ayagna da Armoni ay Mephibosheth an duwan linala'in imbabaluy da Saul ay Rizpah an hina' Aiah. Ya impa'ayagna goh nan leman linala'in imbabaluy da Adriel ay Merab (hi Merab ya babain imbaluy Saul, ya hi Adriel ya imbaluy Barzillai an iMeholath).

⁹ At indatna didah nan iGibeon, at pinatoyda, ya intayunda didah nan way duntug an pundayawan ay Apo Dios. Ya an amin daden pitu ya nadedehhandan natoy eden algaw an hopap di ahiboto' hi barle.†

¹⁰ Hi Rizpah an hina' Aiah an ohah nan inyahawan Saul ya innalna din langgut ta inyab-bungnah nan tungul di batu ta way ihi'uganan mangiyadug hinan nun'atoy. Ya nete"ah din hopap di boto' ta engganay un nete"ay in-udanan‡ an nun'a'pot nan odol din nun'atoy di

---

† 21:9 April nin. ‡ 21:10 Gapu ta immudan at mattig an inabulut Apo Dios, at napogpog mahkay nan batel.

nangiya'aduganan didah nan mahdom ya nan mapatal ta adi onon di hamuti ya nan animal hi inalahan.

¹¹ Ya unat goh nipa'innilan David nan inat Rizpah an ohah nan inyahawan Saul

¹² at immuyna impa'ala din tunggal da Saul an hin'ama ay Jonathan hinan iJabesh hi ad Gilead. (Hay inat nan iJabesh ya inliguddan nangilayaw hidin tunggal da Saul an hin'ama ay Jonathan hinan plasah ad Beth Shan an din nangitayunan nan iPhilistia ay didah nalpahan di namatayandan didad Gilboa. §)

¹³ Ya unat goh inyanamut nan iJabesh din tunggal da Saul an hina"ama ay Jonathan ya impa'alan goh David din tunggal nan pitun pinatoyda an nun'itayun nan iGibeon.

¹⁴ Ta iniddumdan ni'lubu' hidin tunggal da Saul an hin'ama ay Jonathan hinan nilubu'an din hi amadan hi Kish hi ad Zela an babluy nan holag Benjamin. At inatdan amin din immandal nan alih atonda. Ya unat goh nalpah hanan na'at ya inabulut mahkay Apo Dios din luwalun nan tatagu ta napogpog din batel.

Hay Ni'gubatan nan Holag Israel hinan iPhilistia
(I Chron. 20:4-8)

¹⁵ Palpaliwan ya nunggugubat goh nan holag Israel ya nan iPhilistia. Ya hi David di nangitnud hinan tindaluna ta immuyda ginubat nan iPhilistia, ya nidugah di na"abl原因 David.

---

§ 21:12 I Sam. 31:11-13.

16 Ya hi Ishbi-Benob an ohah nan holag di higantin tagun hi Rapha an hay gayangna ya gambang an tulu ya han godway kiluh damotna, ya pa"abhal nan hanggap an enhe'otna, ya hay ninomnomna ya abalinanan mamatoy ay David.

17 Mu hi Abishai an hina' Zeruah ya immuy ta binaliwanah David ta pinalangna din higanti an iPhilistia, at natoy. At nete"an de ya inhapatan nan tindalun David an invalidan hiyay, "Ihapatami an adimi mahkay he"a ipidpidwan itnud hi umayanmin mi'gubat, ti gulat ta matoy'a at ma'unghiw nan ehdolmin holag Israel hi baliwmi!"

18 Ya agguay goh nadnoy ya ginubat goh nan iPhilistia nan holag Israel hidid Gob. Ya hi Sibbekai an iHusha di namatoy ay Saph an ohah nan holag di higanti.

19 Ya impidwan goh nan holag Israel ya nan iPhilistia an nunggugubat hidid Gob, at pinatoy Elhanan an hina' Jaare-Oregim an iBethlehem hi Goliath an iGath.* Ya hay gayangna ya umat hi baliga.

20 Ya palpaliwan goh ya nunggugubat nan iPhilistia ya nan holag Israel hi ad Gath. Ya wada goh han higanti an tagun nahin'o'nom di galaygay nan duwan ngamayna ya nan hu'ina.

21 Ya hidin nangangi'angitanah nan holag Israel ya pinatoy Jonathan an hina' Shimeah an pogtang David.

---

* **21:19** Nob'on hiya an higanti an bo'on hi Goliath an iGath an din pinatoy David hidin a'ungana (I Sam. 17:1-58).

22 At hanan opat an hihigantín tatagun holag Rapha an iGath ya da David ya nan titindalunay numpamatoy.

22

Hay Ingkantan David hi Nangabakana (Psa. 18:2-50)

1 Hiyah te ingkantan David ay Apo Dios hidin namaliwan Apo Dios ay hiya ta agguy pinatoy Saul ya ta'on un an amin nan buhulna.

2 An inalinay:

“Hi Apo Dios ya ay batun nahamad hi ipo"oya' ta mabaliwana'.”*

3 Hiya an nangibaliw ay ha"ín hinan buhul'u, ya umat goh hinan nahamad an allup unu hapiaw an mananin ha"ín.

Nidugah di abalinanan mangibaliw ay ha"ín ti umat nongkay hi batu an nahamad hi ipo"oyan.†

4 At hi Apo Dios an nahamad hi madayaw di numpabadanga', ya immannung an binaliwana' ay Hiyah nan buhul'u.‡

5 Ti hidin hi'ihí'tangan ataya' ya paddungnay nundatong nan wang-wang an hi'itangan iyanuda',§

6 ya paddungna goh di tali an nibobod ay ha"ín, unu hulu ta nahulua' an mi'id di ato' an lumayaw.*

* 22:2 Psa. 18:2. † 22:3 Psa. 18:2. ‡ 22:4 Psa. 18:3. § 22:5

Psa. 18:4. * 22:6 Psa. 18:5.

- 7 At gapuh nan nidugah ahan an numanomnoma'
ya numpahpahmo'a' ay Apo Dios,
at dengngolnay luwalu' hidih nan Tim-
pluna.†
- 8 Ya gapuh bohohnah nan buhul'u ya immalyog
tun luta,
at ta'on un nan pognad ad abuniyan ya
niwogot.‡
- 9 Ya paddungnay mun'ahu' di olongna,
ya waday apuy hi bumuhu' hi timidna an
gumhob.§
- 10 Ya piniwa'nad daya ta nun'ohop,
an inggatinah nan ma"ang'angitit an
bunut.*
- 11 At nilugan hinan muntadyapan an cherubim
an pun'iyaddib di mabi'ah an tuyup†
- 12 an nale'woh di odolnah nan ma"ang'angitit an
bunut an napnuh udan.‡
- 13 Mu dumalat nan nidugah an humiliana ya
nidugah an umanilat.§
- 14 Hiya an na'abbagbagtun Dios ya hay oha goh hi
umatan di bungotna ya ay idul,*
- 15 at nun'ipalayawna nan buhul an dumalat hinan
ilat an paddungnay nun'ipananan dida.†
- 16 Ya namaganan nan baybay ta ma"attig di do-
pona,

---

† 22:7 Psa. 18:6. ‡ 22:8 Psa. 18:7. § 22:9 Psa. 18:8. * 22:10
Psa. 18:9. † 22:11 Psa. 18:10. ‡ 22:12 Psa. 18:11. § 22:13
Psa. 18:12. * 22:14 Psa. 18:13. † 22:15 Psa. 18:14.

ya ta'on nan pognad tun luta ya
nun'abudhan an dumalat goh nan
nidugah an boholna.‡

- 17 Ya ta'on un wad abuniyan ya paddungnay
nunluung
ta ginuyuda' hinan bunol di danum.§
- 18 Ta binaliwana' ay Hiyah nan mun'abi'ah,
ya nan ma'abohhol an buhul'un nidugah
di abalinanda ya un ha"in.*
- 19 Ti hidin nunligligata' ya immaliday buhul,
mu binaliwana' ay Apo Dios.†
- 20 Ya manu ay binadangana' ya binaliwana' ay
Hiyah nan atata'ot an ma'at ay ha"in
ti umamlong ay ha"in‡
- 21 ti miyunnudan hinan nahamad ya maphod an
pangat'uy inatnan ha"in§
- 22 ti inunud'u nan Uldina an aggyu'u inat nan
nappuhi ta aggyu'u din'ug Hiya.*
- 23 Ya an amin din inyuldina ya immannung an
inunud'u an aggyu'u nginohoy.†
- 24 Inilanan mi'id di numbahola' ay Hiya,‡
- 25 at hiyanan indatna an Dios di lagbu' an miyun-
nudan hinan nepto' an aat'u
ti maphod di nangibilanganan ha"in.§

---

‡ 22:16 Psa. 18:15.   § 22:17 Psa. 18:16.   * 22:18 Psa. 18:17.
† 22:19 Psa. 18:18.   ‡ 22:20 Psa. 18:19.   § 22:21 Psa. 18:20.
* 22:22 Psa. 18:21.   † 22:23 Psa. 18:22.   ‡ 22:24 Psa. 18:23.
§ 22:25 Psa. 18:24.

- 26 Hi Apo Dios ya minaynayun di pangipapto'nah
nan tatagun mangedenol ay Hiyah eng-
gana,
at maphod di atonah nan maphod di
pangatda.*
- 27 Ti nahamad di atonah nan maphod di ugalina,
mu moltaona nan mangat hi nappuhi.†
- 28 Ya nan mumpa'ampa ya baliwana,
mu nan mumpahiya ya diday
mipa'ampa.‡
- 29 Ya nipaddung hi Apo Dios hi dilag'u
ti ipapatalna nan adi maphod an pun-
nomnom'u.§
- 30 Ya Hiya ay di bumadang ay ha"in ya abalina' an
abakon nan mangubat ay ha"in,
ya Hiya ay di pi'yibba' ya abako' dida an
ta"on un na'allup di babluyda.*
- 31 At Hiyay ay hapiaw an mananin amin hinan
mihi'ug ay Hiya
ti na'ahhamad nongkay di aatna an
ipa'annungnan amin di ibagana.†
- 32 Hiya ya anggay di Ap'apu,
ya Hiya ya anggay di mipaddung hinan
batu an abaliwan tu'u.‡
- 33 Hiyay Dios an alpuwan di bi'ah'u,
ya Hiyay mangipaphod hi aat'u ta na-
hamad.§
- 34 Ya Hiya nongkay di mangidat hi abalina' an
tumagtag an umat hi amabi'ah di ulha

* 22:26 Psa. 18:25. † 22:27 Psa. 18:26. ‡ 22:28 Psa. 18:27.

§ 22:29 Psa. 18:28. * 22:30 Psa. 18:29. † 22:31 Psa. 18:30.

‡ 22:32 Psa. 18:31. § 22:33 Psa. 18:32.

- ta umuya' mipo"oy hinan ata'nang an duntug ta mabaliwana'.*
- 35 Ya idatnay abalina' an mi'gubat ta olog'un oladon di gambang an pana,†
- 36 at hiyanan nangabakona', ya impabagtua' an gapuh badangnan ha"in.‡
- 37 Ya gapuh nangipapto'anan ha"in at paddungnay agguya' nihungpul hinan dalan.§
- 38 Mu ha"in numpamdug ay dida ta engganay numpatoy'u didan amin,*
- 39 at hiyanan mid mangiballoh†
- 40 ti indatnay bi'ah'un ni'gubat ta inabak'u nan buhul'u.‡
- 41 Ya impata'otna dida ta limmayawda, at numpatoy'u didan ma'abohhol ay ha"in.§
- 42 Ya hidin nanganapdah bumadang ay dida ya mi'id, ya ta'on unda numpahpahmo' ay Apo Dios mu agguyna binaliwan dida.*
- 43 At hiyanan numpatoy'u dida an paddungnay un'u nunggimu' dida ta engganay unda numbalin hi hupu' unu pito' hinan kalata.†
- 44 At immannung an binaliwana' ay Apo Dios hinan nangohoy an tatagu

---

* 22:34 Psa. 18:33. † 22:35 Psa. 18:34. ‡ 22:36 Psa. 18:35.
 § 22:37 Psa. 18:36. * 22:38 Psa. 18:37. † 22:39 Psa. 18:38.
 ‡ 22:40 Psa. 18:39. § 22:41 Psa. 18:40. * 22:42 Psa. 18:41.
 † 22:43 Psa. 18:42.

- ta numbalinona' hi ap'apun di tataguh
 nan abablubabluy
 an ta"on hinan aggyu nanginnilan ha"in.‡
- 45 Ya an amin di ibaga' ya unudonda, §
- 46 ti din buhul'u ya wumogwogdan
 mumpangabuhu' hinan nipo"oyanda
 ta umalidan mumpa'ampan ha"in.*
- 47 At madayaw hi Apo Dios an wagwadah eng-
 gana!
 Hiyay ay batu an nahamad hi ihi'ugan an
 mamaliw ay ha"in!†
- 48 Hiya nan Dios an mangiballoh hinan buhul'u,
 at numbalinona' hi ap'apuh nan
 abablubabluy.‡
- 49 Ti binaliwana' hinan aton nan mun'abungot an
 buhul'u,
 at impabagtua'.§
- 50 At hiyanan nan anabagtun Apo Dios di hapi-
 hapito' hinan tataguh nan abablubabluy,
 ya ikankanta' goh di pundayaw'un Hiya.*
- 51 Ti nangabakona' an alin pentona,
 ya impattignay anidugah di homo'nan
 ha"in an hi David ya hinan holag'uh
 enggana.”†

23

Hay Angunuh di Hinapit David

¹ Hiyatuy angunuh hi hinapit David an inalinay,

‡ 22:44 Psa. 18:43. § 22:45 Psa. 18:44. * 22:46 Psa. 18:45.

† 22:47 Psa. 18:46. ‡ 22:48 Psa. 18:47. § 22:49 Psa. 18:48.

* 22:50 Psa. 18:49; Rom. 15:9. † 22:51 Psa. 18:50.

- “Ha" in an hi David an hina' Jesse di numbalinon
 Apo Dios hi me'gonan di hapitona,
 at pento'a' goh ta ha" in di ali,
 ya nala'enga' goh an mun'ammah kanta ta
 way ikanta tu'un holag Israel.
- ² Ya nan Na'abuniyanan an Lennawa di gun
 mangipa'innilan ha" in hinan Hapitna,
 at hiyay ipa'innila'.*
- ³ Hiya an Dios tu'un holag Israel ya umat hi batun
 ihi'ugan tu'u.
 Ya inalinan ha" in di,
 Nan Ali an hi Apo Dios di unudona,
 ya nahamad di pangatna ti ita'otnah Apo
 Dios,
- ⁴ ya umat hi potang an pa'abbuhu' hinan helhe-
 long an mi'id di bunutna,
 ya umat goh hinan pumatalanah nan
 alpahan di udan
 an hiyay mangipalangtah holo' hitun luta.
- ⁵ Ya nan holag'uy wagahan Apo Dios
 ti ha" in di nangalyanah nan adi malum-
 luman ya minaynayun an planuna.
 Ya immannung an ibaliwa',
 ya ipa'annungnan amin nan penhod'un
 ma'at.
- ⁶ Mu nan tatagun nappuhiy pangatda ya umatdah
 hubit an mitapal
 ti adi nonongan dinapa ti tumli'.
- ⁷ Mu daluduwon hi un amungon ya genhob.”

*Nan Na'attulid an Tindalun David
 (I Chron. 11:10-41)*

---

* 23:2 II Pet. 1:21.

Nan Tulun Nun'atulid an Tindalu

⁸ Ya waday tulun nun'atulid an tindalun David:

Hay natultulid ay dida ya hi Josheb-Basshebeth an iTahkemon ti din namenghan hi ni'gubatana ya waluy gahut di numpatoynah buhulda an hay inusalna ya nan gayangna.

⁹ Ya hay nehnod ya hi Eleazar an hina' Doudai an holag Ahoh. Wada han namenghan ya niddum ay da David hidin nangabakandah nan iPhilistia an na'amung hi nundadaan an ni'gubat ad Pas Dammim, ya din holag Israel ya timma'otda, ya numpangalayawda.

¹⁰ Mu intutulidnan ni'gubat hinan iPhilistia ta engganay un na"ablay an immodhol di ngamayna, at adina ipogonan din hanggapna. Ya henen algaw ya binadangan Apo Dios dida, at nangabakona dida. Ya unat goh nalpah nan gubat ya numbangngad nan holag Israel hinan wadan Eleazar an nun'alada din almas din nun'atoy.

¹¹ Ya wa han namenghan hi na'amung nan iPhilistia hinan galden an natamman hi danggu, ya timma'otda nan holag Israel, at numpangalayawda.

¹² Mu hi Shammah ya wah nan gagwan di galden an inalaputanan ni'gubat ta binaliwana didan numpatoyna din iPhilistia. At henen na'at ya hi Apo Dios di bimmadang hinan nidugah an nangabakanda.

¹³ Ya wa han ahiboto' goh ya nan tuluh nan tulumpulun nun'atulid an tindalu ya immuydan David hinan liyang ad Adullam. Ya hay nungkampuan nan iPhilistia ya hinan Nundo-

tal an Rephaim.

¹⁴ Mu wah David hinan liyang an nalgat hi hogpon nan buhulna. Ya nan udum an iPhilistia ya hinakupdad Bethlehem.

¹⁵ Ya hi David ya nonomnomonad Bethlehem, at namaag ya gun munhapit an o"oha hiya an inalinay, "Maphod un way umuy an humagub hinan bubun an neheggon hinan pantaw ad Bethlehem ta inumo'!"

¹⁶ Ya dengngol nan tulun nun'atulid an tindaluna, at inlaputdan henggap di nungkampanan nan iPhilistia ta immuyda himmagub hinan bubun an neheggon hinan pantaw ad Bethlehem, ya imbanggaddan inyuy ay David. Mu agguyna ininum ti unnaat inhiit hinan luta ta e'nongnan Apo Dios.

¹⁷ Ya inalinay, "Apo Dios, adi mabalin hi inumo' ti paddungnay un dalan nan tatagun nangihuyu' hi nitaguanda!"

At hiyanay inat din Tulun Nun'atulid an Tindaluh nangipattigandah anatulidda.

Nan Nangipangpanguluh nan Tulun Nun'atulid an Tindalu

¹⁸ Ya hay nangipangpanguluh din Tulun Nun'atulid an Tindalu ya hi Abishai an pogtang Joab an hina' Zeruah. Hiya ya nundongol di aatna ti pinatoynay tuluy gahut an tatagu an hay gayangnay inusalna.

¹⁹ At hiyay numbalin hi mangipangpanguluh nan Tulun Nun'atulid an Tindalu. Mu agguynibilang hinan Tulun Nun'atulid an Tindalu.

Nan Ap'apun nan Guwalyan David

20 Ya hi Benaiah an hina' Jehoiadah an iK-abzeel di oha goh an na'atullid an tindalu ti do'ol goh damdamay inatna an dumalat nan anatulidna. Hay oha ya pinatoyna din duwan nun'atulid an iMoab. Ya din gutud di immudananan manalallu ya immuy immugpah hidin bitu, ya pinatoyna din atata'ot an layon.

21 Ya pinatoyna goh han ongol di alala'inan i'Egypt. Ya henen i'Egypt ya waday gayangna, mu hi Benaiah ya un pang'ul, at immuyna penloh din gayang han i'Egypt ta hiyay namatoynan hiya.

22 At hanan inat Benaiah an hina' Jehoiadah di mangipa'innilah anatulidnan umat hinan tulun tindalu.

23 Ya hiyay nundongol hi nidugdugah di a'e'gonana ay dida an Tulumpulu, mu hiya ya aggyu niddum hinan Tulu. At pento' David hi ap'apun nan guwalyana.

Nan Ma'alih Nan Tulumpulu

24 Didatuy ngadan nan udum an tindalun nibilang hinan Tulumpulu:

Hi Asahel an pogtang Joab,
ya hi Elhanan an hina' Dodo an iBethlehem,

25 ya da Shammah ay Elika an iHarod,

26 ya hi Helez an iPalti,
ya hi Ira an hina' Ikkesh an iTekoa,

27 ya hi Abiezer an i'Anathoth,
ya hi Mebunnai an iHusha,

28 ya hi Zalmon an i'Ahoh,
ya hi Maharai an iNetophah,

29 ya hi Heled an hina' Baanah an iNetophah goh,

- ya hi Ithai an hina' Ribai an nalpud Gibeah an holag Benjamin,
- 30 ya hi Benaiah an iPirathon,
ya hi Hiddai an bimmabluy hinan nundotal an neheggon hinan duntug ad Gaash,
- 31 ya hi Abi-Albon an i'Arabah,
ya hi Azmaveth an iBahurim,
- 32 ya hi Eliahba an iShaalbon,
ya nan imbabaluy Jashen,[†]
ya hi Jonathan
33 an imbaluy Shammah,
ya hi Ahiam an imbaluy Sharar an didanay iHarar,
- 34 ya hi Eliphelet an imbaluy Ahasbai an iMaakah,
ya hi Eliam an hina' Ahithophel an iGilo,
- 35 ya hi Hezro an iCarmel,
ya hi Paarai an i'Arbi,
- 36 ya hi Igal an imbaluy Nathan an iZobah,
ya nan imbaluy Hagri,[‡]
- 37 ya hi Zelek an holag Ammon,
ya hi Naharai an iBeerot an hiyay mun'od'odon hi hapiaw Joab an hina' Zeruiah,
- 38 ya da Ira ay Gareb an i'Ithri,
- 39 ya hi Uriah an holag Heth.

[†] **23:32** Duwadan linala'i (bahaom nan footnote di 23:39 ta innilaom di gapuna).   [‡] **23:36** Mahapul an un oha hiyan imbaluy Hagri (bahaom nan footnote di 23:39 ta innilaom di gapuna).

Hay uyap daten amin an nun'atulid an titindalu ya tulumpulu ta pitu. §

24

Hay Nangyapan David hinan Tatagun Mabalin an Muntindalu
(I Chron. 21:1-17; 27:23-24)

¹ La'tot ya bimmungot goh hi Apo Dios hinan holag Israel, at usalonah* David an mangipaligat ay dida an inalinay, “Umuy'a ta uyapom an amin nan i'Israel ya nan iJudah.”†

² At inalin nan ali ay Joab an ap'apun di tindalunay, “Mitnud'ah nan mumpangipangpangulu ta umuyyu hidhidon an uyapon, ya intudo'yun amin nan holag Israel an mabalin an muntindalu an mete"ad Dan ta engganad Beersheba‡ ta innilao'

---

§ 23:39 Manu ay tulumpulu ta pituda an ta"on hi unda Tulumpulu ti (1) hiyah ne nin di hopap di uyapdah din hopapna, ya (2) gun na'udman nan udumnan tindalun ten grupu ti wada goh di himpulu ta onom an ngadan an nitudo' hi I Chron. 11:26-47 an aggy niddum eten nitudo' ti natoy di udum, mu wada goh di niddum. (3) Ya hay ohan gapuna ya tulumpulu ta pitudan natulid an titindalun nitudo' hinan Chapter 23 an Nan Tulu (an da Josheb-Basshebeth ay Eleazar, ya hi Shammah), ya da Abishai ay Benaiah, ya Nan Tulumpuluh un waday duwan imbabaluy Jashen (verse 32). At makulug an ustuy uyapda ahan! * 24:1 Mu hay nitudo' hinan I Chron. 21:1 ya hi *Satanas* di nuntudul ay David. At hay nepto' hi dalat di nangyapan David—ti impanomnom Apo Dios ay hiya (II Sam. 24:1), unu ti impanomnom *Satanas* ay hiya (I Chron. 21:1)? Hay tobalna ya didan duwa ti gapuh bimmungtan Apo Dios hinan holag Israel at paddungnay Hiyay nangipanomnom ay David, mu inusalna damdamah *Satanas* ti hiya tuwaliy muntudul. † 24:1 Na'at hidin 980 B.C. ‡ 24:2 Bahaom nan footnote di II Sam. 3:10 ta innilaom di aat daten duwan lugal.

di uyapdan amin.”

³ Mu tembal Joab an inalinay, “Apu Ali, maphod un hi Apo Dios an dayawon tu'u ya ipado'olna nan tindaluh mumpahinggahut di hinggahut hi uyapdad ugwan! Ya maphod ni' goh un ad ugwan an atagum di pangatana ta tigom! Mu anaad ta mahapul an aton ahan di umat hina?”

⁴ Mu impapilit David ta aton da Joab nan immandalnah ma'at. At nakakdah nan wadan di ali ta immuyda enyap nan mabalin hi muntindaluh nan holag Israel.

⁵ Ya unat goh binad'angda nan Wangwang an Jordan ya nungkampudah nan neheggon hinan Hadog an Aroer hinan babluy an nigagwah nan babluy ad Gad. Ya nakakdah di ta immuydad Jazer.

⁶ Ya immuyda goh ad Gilead, ya ad Tahtim Hodshi, ya ad Dan Jaan ya unda mumpalikaw ta immuydad Sidon.

⁷ Ya nalpah ad Sidon ya impadehda ta immuydad Tyre an na'allup, ya lene'oddan amin nan babluy di holag Hiv ya nan holag Canaan ya unda umuy ad Beersheba an babluy ad Judah hinan Negev.

⁸ At unat goh lempahdan lene'od an amin nan abablubabluy an nihinan nan i'ibbadan holag Israel ya numbangngaddad Jerusalem hidin angunuh an miyahiyam hi bulan ya han duwampuluy algaw.

⁹ Ya indat Joab hinan ali din nitud'an di uyap nan linala'in mabalin hi muntindalun hay uyap nan i'Israel ya waluy gahut di libu, ya nan iJudah ya lemay gahut di libu.

¹⁰ Mu unat goh nalpah heden nangipa'yapan David hinan tatagun mabalin hi muntindalu ya nidugah an munha'it di nomnomna. At inalin Apo Dios di, “Numbahola' hinan inat'u, Apo Dios! At hom'ona' ni' ta aliwam di numbahola' an baalmu ti agguy'u ninomnom ya inat'uy umat hina an nappuhi!”[§]

¹¹ Hidin nabiggat an agguy bimmangon hi David ya inalin Apo Dios ay Gad an propetana di,

¹² “At eka alyon ay David di, Mumpili'ah nan tulun aat di pummoltan Apo Dios ay he"”a.”

¹³ At immuy hi Gad ay David ta imbaagnan hiya nan inalin Apo Dios an inalinay, “Waday tulun inalin Apo Dios hi pumpiliam: Nan tuluy tawon an waday batel hitun babluyyu, unu tuluy bulan di gun pamdugan nan buhulyu ay da'yu, unu tuluy algaw di punhinapan nan mabi'ah an dogoh di ipa'alinan da'yu. At ihamadmun munnomnom hi piliom ta hiyay ipa'innila' hinan nannag ay ha"”in.”

¹⁴ Ya tembal David an inalinay, “Naligat di munnomnom hi umat hina! Mu hay pohdo' ya onaynah un hi Apo Dios di mummoltan ha"”in ti nidugah di homo'na, mu ta adia' ni' ipamoltah nan tatagu!”

---

§ 24:10 Anaad ta nappuhi nan impa'at David? Hay kulugon nan udum ya impabagun David di odolna ti an amin din nangubatanah nan buhulna ya inabakdan holag Israel dida, ya agguyna impabagtu Apo Dios. Mu kulugon nan udum an agguy inunud da David nan Uldin Apo Dios hidin gunda numbilang hidin tatagu an nitudo' hi Ex. 30:11-16 ti an amin di ma'yap ya ma'ahhapul an mumbayaddah buwitda ta midat ay Apo Dios, ya mamoltadah unda adi idat.

15 At indat Apo Dios di pumatoy an dogoh an nete"an de han helhelong eden algaw ta engganay un nadatngan nan algaw an inalinah duminngana. Ya hay uyap di nun'atoy an nete"ad Dan ta engganad Beersheba* ya napituy libuh tatagu.†

16 Ya unat goh wan ete"an nan Anghel Apo Dios‡ an mumpamatoy hinan tatagud Jerusalem ya nun'innomnom hi Apo Dios, at agguyna intuluy. At inalinah nan Anghelnay, “Ammuna, ya indinongmun mamatoy hinan tatagu!” Ya heden Anghel Apo Dios ya wah nan delloh di pun'elekan Araunah an holag Jebus.

17 Ya unat goh tinnig David nan Anghel an pumatoy na nan tatagu ya inalinan Apo Dios di, “Ha" in di numbahol hi nangat hi nappuhi an bo'on tun tatagu!§ At maphod hi un ha" in ya nan pamilya' di moltaom!”

Hay Nangiyamman David hinan Pun'onngan

18 At immuy hi Gad ay David, ya inalinan hiyah, “Umuy'ah nan pun'elekan Araunah an holag Jebus ta ipiyammam di pun'onngan ay Apo Dios.”

19 At inunud David din inalin Gad ti hiyah ne penhod Apo Dios hi atona.

---

* **24:15** Bahaom nan footnote di II Sam. 3:10 ta innilaom di aat daten duwan lugal. † **24:15** Adi tu'u nomnomon hi un anggay hi David di numbahol ay Apo Dios ti bimmungot hi Apo Dios hinan holag Israel goh ti waday inatdan nappuhi an agguy nibaag hinan Biblia (II Sam. 24:1). At hiyaat un minoltan Apo Dios nan holag Israel goh. ‡ **24:16** Hiya ya hi Jesu Kristun nipattig hidin gutud di Old Testament (bahaom nan II Chron. 3:1 ta innilaom an Hiya ya hi Apo Dios tuwali). § **24:17** Mu bahaom nan footnote di II Sam. 24:15.

²⁰ Ya unat goh tinnig Araunah nan ali ya nan u'upihyalnan umuydah wadana at immuy ta di-namuna dida, ya nunluung hinan hinagang nan ali ta inapngana.

²¹ Ya inalin Araunah di, “Apu Ali, anaad ta immali ayuh tu?”

Ya inalin David di, “Manu ay ya pohdonmin polo'on nan pun'elekam ta way pangiyamman hi pun'onngan ay Apo Dios, ta way aton nan atata'ot an dogoh nan tatagun duminong!”

²² Ya inalin Araunah ay David di, “Apu Ali, an amin nan pohdom hi e'nongmun Apo Dios ya alam ta e'nongmu! Ti wadaday bakah Onong an Moghob, ya nan pun'ili'an an ayiw ya nan paku ta panungum.

²³ At idat'un amin ay he"a hatun mahapulmu. Ya maphod ni' un abuluton Apo Dios nan e'nongmu.”

²⁴ Ya tembal nan alin inalinay, “Maphod un'u polo'on! Mu gulat ta adi' at adi maphod hi un'u e'nong ay Apo Dios hi un bo'on hay nalpuh nablaya'.” At penla'na nan pun'elekan ya din bakah nabongleh pihhun palata.

²⁵ At impiyamman David di pun'onngan ay Apo Dios hidi,* ya ene'nongna nan Onong an Moghob ya nan Onong di Pi'lenggopan. At inabulut mahkay Apo Dios di luwalun David, at impadinongna nan Anghel an gun mamatoy hinan holag Israel.

---

* **24:25** Palpaliwan ya henen lugal di nihinan nan Timplun Apo Dios ad Jerusalem (II Chron. 3:1).

cv

Nan Hapit Apo Dios
Ifugao, Batad: Nan Hapit Apo Dios (Bible)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Batad Ifugao

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Audio recording © 2012 Hosanna

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 May 2025 from source files
dated 3 May 2025

73caf6e3-622f-5761-a5ec-fa654aef623d